

LUMINA PENTRU TOTI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru lumina poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTENU

Nu este mărire fără virtute; dar nici virtute fără lumină. Deci lumină înainte de toate
Națiunea ce mai mare este aceea care are cele mai multe școle.

Școala este arma viitorului.

Familia și școala trebuie să lucreze împreună la educația copiilor.

Scopul principal al educației este formarea caracterelor energice și morale.

Educația să ajunge scopul prin ajutorul instrucțiunii.

Încă odată

Ultima înștiințare

Numărul trecut (al 3) nu s'a mai trimis unora din abonații răi de plată. Acest număr nu se va trimite încă și altor asemenea persoane.

Tot astfel vom merge treptat cu întreruperea trimiterii pînă când vom ajunge să trimitem revista numai persoanelor în curent cu plata.

Administrația.

Relele ce bântue astăzi societatea română

Divorțul, celibatul, concubinagiul, un prejudiciu și proletariatul

Familia este baza societății; dacă e nu este bine întocmită, societatea împreună cu dînsa e amenințată de pieire.

Adevărata preocupare a unui stat în adevăr civilizat în timpurile moderne este, pe lângă multe altele, și aceea de a se îngriji de viitor.

Omul nu trăiește numai pentru sine însuși, ci și pentru societate și, mai mult de cât atât, pentru viitor; căci, ori-cât ar lucra pentru semenii săi contemporani, el nu va fi adevărat om, dacă nu s'ar îngriji să lase urmașilor săi o tendință spre progres. Ast-fel fiind, statul ori-care ar fi el, de ôre-ce este expresiunea societății, trebuie să aibă în vedere nu-numai de a conserva aceea ce a primit de la predecesorii săi, căci atunci s'ar asemena servului din parabola cu talanții, care fiind leneș, a ascuns talantul stăpânului său în pământ, în loc să-l întrebunțeze în comerț spre a produce mai mult; ci de a căuta să mărescă această moștenire,

Intre altele, chestiunea populațiunii ar trebui să fie pusă în primul rang. Nu ñicem că statul nostru nu se ocupă de acesta; dar statisticele formate până acum, în cari se vede că populațiunea română scade într'un mod îngrijitor, s'au mărginit a arăta că descreșterea provine din bólele ce bântuiesc adesea această țară. Nu se póte contesta acesta, íusă ar trebui să nu se ia bólele de cât ca efecte ale cauzelor provenite din réua organizațiune ce se dă societății nóstre. Altele sînt cauzele și între acestea vom număra în prima linie *divorțul*, care pe lângă că

face să descrească populațiunea, mai este și un factor puternic, care contribuie la slăbirea caracterelor.

Divorțul, adevărată plagă a civilizațiunii actuale, a început la noi să se practice pe o scară atât de întinsă, în cât ne este témă să ne uităm în oglinda viitorului, dacă va merge tot pe această cale. Ori unde întorci privirea, în ori-care tribunal civil numărul proceselor de divorț e atât de mare, în cât adese-ori copleșește alte daraveri sociale.

S'a căsătorit un tînăr; viața la început i se pare lună de miere, mai cu sémă când venitul dotei, contribuiește a satisface trebuințele casnice, cerințele timpului și gusturile modei; dar, dacă dota a fost mică și mai cu sémă dacă membrii familiei se înmulțesc și cu ei și cheltuelile, o!... atunci numai de cât neînțelegerile se ivesc și medicamentul lor este.... *divorțul!!!*...

Sînt casuri în cari bărbații se căsătoresc nu pentru a *avé* o familie, ci pentru gustul de a fi căsătoriți și după trecere de un an doui numai de cât auți: „*Știi ceva, nevastă? Ai să ne divorțăm*“. Nevasta crede că glumește și-i răspunde pe același ton: „*Ai să ne divorțăm*“ și lucrul ia în urmă un caracter serios, căci refrenul repetîndu-se mereu, devine realitate.

Și pentru-ce ast-fel?

Pentru-că căsătoriile în timpurile de față aũ un caracter cu totul material; pentru-că într'o căsătorie nu predomină simțiméntul amorului, care face fericirea familiei, ci simțiméntul animal seũ traficant; căci adevărata căsătorie nu constă,—precum o vor unii naturalisți, în apropiereă sexelor; motorul principal ăl acestei acțiuni e de o însemnătate mai înaltă, e o aspirațiune morală, sufletescă; e întălnirea a două inimă, cari se doresc, se atrag, răspund una alteia, se înțeleg, simpatizéză împreună, aũ credință una catre alta. Când amorul este ast-fel insuflat dintr'un simțimént moral, e plin de vigóre și prin urmare durata lui e atât de lungă cât și viața celor ce l'aũ provocat, și mai mult, se perpetuiază prin copiii născuți din o asemenea căsătorie bine cuvântată. Nașterea copiilor vine să completeze și să întărească familia; aceștia (copiii) sînt *gogiul* unui amor tînăr, sincer și aducerea aminte despre jurămintele și legăturile făcute în sanctuarul autorității. Aceleași legături,

aceeași lege naturală, care a unit pe părinți, vine a le dicta datoria de-a-și iubi și crește, cum se cuvine copiii și acestora de a stima și respecta pe părinți.

Dacă natura dictăză ómenilor legile de la cari atárnă existența familiei, dacă é le însuflă cele mai nobile simțimente, cari fac sântenia și curățenia familiei, dacă în sfârșit tot é este care împune omului trebuința de a avé o mică societate, în care să pótă gusta momente de repaus și să 'și recreeze ast-fel corpul și spiritul pentru a continua opera începută, operă la care fiecare om trebuie să contribuiască mai mult séu mai puțin, de unde vine desordinea ce se vede astă-đi?.....

Nu provine de cât de acolo că ceea ce predomină la cele mai multe căsătorii este averea; afară de é numai un amor mincinos, timporal, amorul fisic. E amar a constata acésta, dar așa este. Chiar în societatea noastră đisă civilisată, nu e mare numărul celor ce se gândesc mai 'nainte de tóte a-'și lua pentru viața 'ntregă o amică, o soție, a-'și creia un interior curat și pacinic, a crește copii pentru patrie și virtute. Este o rușine pentru un om, care se însoră înainte de 30—35 ani; și cu tóte acestea spre a se fi bucurat d'o femeia afară din căsătorie, trebuie să fi înșelat un bărbat séu să fi amăđit o fată onestă sau să fi trăit în concubinagiu cu o prostituată.

Cel ce a dus acéstă viață, avénd norocirea a evita bărbații, părinții și tribunalul, când nu mai are nici bani, nici sănătate, când simțurile îi sînt obosite și inima veștejită, cumpără o fată cu ceva minciuni, lingușind vanitatea părinților; acésta se numește în limbagiul vulgar a-'și face un căpătâiu și în cel social a se statornici. Lucrul acesta se face fórte ușor; și dacă o nenorocită complice nu trădezá maternitatea și miseria ei înainte viitórei familii a fostului séu călău, cel ce s'a purtat ast-fel e mulțumit de densusul și dórme nóptea liniștit. Nici bles-temul Deborii nu-l póte mișca. Așa este; și lumea e obicínuită a trece cu vederea, aruncând culpa în spinarea juneții séu, ceea ce este rezultatul prejudiciului unor părinți, đicénd că un june trebuie să facă mai întâiu cunoștiință cu lumea, cu femeile și apoi să se căsătoréscă ca și când natura n'a avut grija de a sădi în inima omului sentimente cari-l aproprie numai de cât de jumétatea sa.

Dar toate minciunile din lume nu ne vor opri a crede și conchide că mai toate căsătoriile se fac din calcul său dintr'o patimă fizică, rare ori din amor, fiind că acesta necunoscând nici rang, nici nume, nici poziție socială, adese-ori cată a uni ființe egale numai prin sentiment și atunci să mai vezi luptă în contra prejudecăților societății!..

Mai în tot'dauna nu ne gândim pe a doua zi și mai cu seamă la familie, căsătoria a ajuns a fi pentru noi nu începutul vieții serioase, ci sfârșitul celei fericite, petrecerea pentru desfrânat, scara pentru cel ambițios; dora e punctul de căpetenie, femeia cel mult e accesoriul său instrumentul și cât pentru copii,— ceea ce putem admite numai în familiile oneste,—abia se găsește timp de a ne gândi la dânsii; avem atâtea preocupări importante!...

Ast-fel nu mai există nici o căsătorie; său există pentru..., *banii*.

Acastă stare de lucruri e o nenorocire, că mai mare dintote nenorocirile.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alte cazuri mai sînt,—și acestea foarte numeroase,—unde femeia său că n'a avut ca copilă o conduită tocmai exemplară sași că în casa părintescă n'a fost preparată pentru maritagiul, nu-i s'a însuflat d'acolo amorul conjugal, misiunea ce are a îndeplini o mamă și atunci căsătoria i se pare nesuferită, începe a face scene bărbatului său și acesta desgustat de o viață, în care cërta ține locul amorului, este silit să primescă sași să provóce singur divorțul.

Și lucrul acesta se petrece, cum am mai zis, pe o scară foarte întinsă. Și cum ar pute fi alt-fel, când educațiunea ce să dă fetelor astă-zi este atât de slabă, atât de greșită, în cât s'ar pute numi *pseudo-educațiune*?..

O mică reflecțiune :

Un meseriaș de ori-ce categorie mai 'nainte de a fi maestru a fost ucenic; un învățător, mai 'nainte de a îmbrățișa această carieră a fost elev; un doctor a practicat în vre-un spital, ori ce meserie o învătă cine-va în sfârșit, și apoi o practică. De ce sarcina de a fi mamă nu se învață, nu se însuflă mai d'îna-
inte? Și mai cu seamă că este că mai gré sarcină, că mai delicată misiune dată femeiei.

Dacă materialul din care se face o casă óre-care este rău, sau locul pe care se clădește—nepotrivit, negreșit că și casa va fi ré. Dacă pământul, în care se face o cultură, este nepotrivit pentru specia de sémânță ce se aruncă într'ênsul său chiar sémênță atacată, cum putem aștepta o recoltă bună? Astfel și familia, care este basa societății, ducă n'are în sine germele unei educațiuni solide, n'are acel amor, care légă pe om de om, cum putem pretinde ca societatea însă-și, țera, să fie mai bună? Este o nebunie a crede că un părinte idiot sau bețiv va da naștere unor copii inteligenți, precum este chiar o crimă a ne închipui că până ce familia nu va fi aședată pe niște base solide, existența țerii va fi asigurată.

„Știința, moralitatea și sănătatea, „mens sana in corpore sano“, ar trebui să fie devisa popórelor mici“, dice eruditul nostru Dr. Drăgescu într'un articol al său publicat în *Școala Română*.

Știință am puté dice că se dá femeilor la noi în țeră, dar moralitate, afară de puține escepțiuni, nu; cât pentru sănătate, acésta este o enigmă, căci ast-fel cum stăm cu igiena, nu știm câte familii n'ar avé un membru măcar atins de vre-o bólă cronică, contagiósă și chiar hereditară.

(Va urma)

G. Stoicescu, (Surani).

CÂNTECUL PASTORULUI Istro—Român

Faște mândra (1) mé tormă,
Faște iarbă, frunze, *fior* 2),
Cari cresc la noi pe ormă
De roman imperator.
Amuși pulbere i cea armă
Al anticului Roman,
Timpul marmora disfarmă
Dar nu nome di Trajan.
Pecurarul pascănd oae,

De la Tebro 3) la Troian 4).
Tot răsună în cimpoae
Dulce cântecul Roman.

— —

„Faște mândra mea tormă
Faște iarbă, frunze, *fior*,
Care cresc la noi pe ormă
De roman imperator“.

1) Turmă frumósă. 2) Flori. 3) Rîul Tibru din Roma. 4) Troian, valul lui Traian (Dacia).

CEVA DE PESTE MUNȚI

Sînt popore, cari trebuie să lupte foarte mult pînă ce să se apropie și ele de fericire, de calea progresului, și când au apucat odată pe această cale, apoi are să lupte și mai mult contra obstacolelor, pe cari i le pun în cale rău voitorii, pismașii lor

Așa popor părem fi noi, Români.

Din timpurile cele mai depărtate o ducem într'o continuă luptă atât fizică cât și intelectuală.

Contra barbarilor, a căror orde de atâtea ori au căleat pământul udat cu sînge, și apărut cu viața de către strămoșii noștri,—contra prietinelor, bine-voitorilor (???) din fanar, și acum, când am scăpat de acele lupte, avem altele și mai grele!...

Dar mai ales o parte a poporului Român, o duce acum într'o necurmată luptă, partea de sub coróna Sfîntului Ștefan, frații noștri de sub stăpînirea Maghiarilor.

Căci, nu este teren, pe care frații noștri să nu fie jigniți de către Unguri în desvoltarea lor atât intelectuală cât și materială.

De douăzeci de ani, de când sunt sub ocrotirea părinteasă (?) a Ungurilor, aceștia și-au ținut de sfîntă datorie de a-i împiedica în ori ce desvoltare a lor.

S'a dat afară o mulțime de funcționari Români, sub pretext că nu sînt buni patrioți (fiind că nu au făcut tovarășie cu fiul lui Arpád, ori că nu au studiat în școli ungurești, ba județe întregi, locuite de Români sînt copleșite de funcționari maghiari, cari nici nu cunosc limba noastră și nu au nici buna-voință către noi, din contră: își bat joc de poporul nostru, negă tradițiunile noastre naționale, rîd de obiceiurile noastre.

Tóte aste însă nu sînt nimic pe lângă șicanele pe cari ni le fac pe terenul curat cultural, pe terenul instrucțiunii, în școlă!

Să lăsăm la o parte, că din banii pe cari îi varsă în punga statului Români,—lor nu li se face nimic, oăci din acei bani numai școli maghiare se întretin, să lăsăm de o parte că li s'a închis Românilor mulțime de școli, că de ani de zile stăruiesc și se căciulesc pe la guvern ca să li se dea voie a ridica școli

mai multe din propria lor pungă și nu li s'a acordat acest lucru; fiind-că, așa dic Ungurii : Românul să-și trimită copil la școlă uugurască! Să lăsăm de o parte că Ungurii au călcat și acé lege care și când s'a făcut de către ei a fost o călcare de lege: adică când s'a introdus limba maghiară ca studiū obligatoriu în școlile primare nemaghiaremaghiare, și acum revirorii școlari pretind de la învățătorii Români ca, să predea în limba maghiară și câte vre-un studiu, d. e. aritmetica, istoria ori geografia, și mai târziu de sigur toate trei, ba totul! Să lăsăm de o parte, că ómeni cu merite, profesori îmbătrâniți au fost destituiți din cauza că au avut curagiul să crească tinerimea română, așa după cum se cuvinea, adică românește, că Ungurii sub cuvânt că incuragiază și ajută pe preoții și învățătorii Români,—împărțesc banii la acei învățători, cari maghiarizează după pofta ungarilor (fapt, contra căruia întréga Românie de dincolo a protestat într'un mod solemn!), să lăsăm la o parte și faimosul „*Kultur-egylet*“ (Asociațiune pentru cultură) care sub acéstă mască tinde a maghiariza pe transilvăneni, cum zic, să lăsăm acum toate acestea la o parte, și să ne în dreptăm privirea spre cel mai nou act, ce au făcut Maghiarii cu frații noștri de dincolo :

Când au văduț Ungurii că toate opintirile lor sînt zadarnice, că Români în necazul lor, cu toate șicanele ce le întîmpină merg înainte pe calea progresului, apoi s'a gândit una marele (?) ministru al Cultelor și Instr. publice, din părintescul guvern maghiar: ca să le ia Românilor cărțile din școlă, cu ori ce pretext, dar să le ia, căci sînt periculoși Români aceștia, ori câte au făcut cu ei, tot nu vor să se lase de carte.

Și a venit un ordin ministerial, care oprește întrebuițarea celor mai bune cărți didactice de dincolo, cărți cari pe lângă că sunt scrise de către niște ómeni cu autoritate, dar cari s'au întrebuițat de decî de ani în școlile române de dincolo, și cari cărți au ajuns mai multe ediții. Pretext au găsit *cei de sus* nu mai de cât: că nu sînt conform legii, să sînt antipatriotice, că sînt false, dacoromâne și alte secături de a le șovinismului maghiar, cunoscut altfel lumii!

E vorba de manualul de istorie al d-lui *Dr. G. Popa*, și al-tul de geografie al d-lui *Dr. N. Pop*.

Iată ce scrie în privința asta „*Tribuna*” din Sibiu :

„Acésta, adică oprirea cărților, pentru domolirea spiritelor în fața unei situațiuni atât de grave ca cé de astă-zi, drept dovadă despre bună-voința guvernului, față cu mișcarea literară română, drept incurajare pentru aceia cari tot mai cred în putința unei resolvări prin bună învoială a conflictelor dintre Români și Maghiari!”

Iar în altă parte iată ce mai scrie :

„Nu era destul să știm, cine sînt autorii, pentru ca să fim convinși, că ni s'a făcut o nedreptate, de ôre ee d-l Dr. Popa și d-l Dr. Pop sînt ômenî, cari bagă de sémă ce scriu și n'ar fi scris nici odată cărți pentru clasele primare, dacă n'ar fi cerut împrejurările să avem cărți, pe care guvernul nu pôte să le opréscă“.

Orî și cine lesne își pôte acum închipui încurcătura în care aũ ajuns frații noștri Români de dincolo. Anul școlar s'a început, copii s'aũ strîns lă șsólă lipsese însă cărțile, căci a face istorie și geografie în școla primară fără manual, așa după dictat, fiește care dintre noi bine știe că nu se pôte! Intîmpinăm destule dificultăți și așa, dar nîcă să'l punem pe școlar să-și scrie cele mai întinse lecții,—iar cărți mai bune de cât cum sînt cele în cestiune, nu au frații noștri de dincolo! Dar cu acestea s'a isprăvit acum! Subsemnatul a vëdut cum notariul și preotul comunei, din ordin ministerial, aũ confiscat tôte manualele din cestiune ce se aflăm în școlî, și pe care manuale, ei le cumpërase, tocmai cu câte-va sêptémâni înainte de a fi oprite de a se întrebuinta în școlă.

Iar în altă parte am vëdut, cum se trimiteaũ cu carul cărțile în cestiune de la sub-prefectură la prefectură. Și asta, în câte locuri nu s'a întêmplat?!.. Câte miî de exemplare s'aũ confiscat în acest mod și câte sute de miî nu vor fi pe la librari și autori?!..

Să uităm însă paguba enormă ce s'a causat prin asta, și se întrebăm ce e de făcut acum, căci așa, fără cărți școla nu pôte rămâné.

Și să scrie mai bine, anevoie se vor găsi ômenî, și chiar de s'ar găsi, vor afla și Ungurii din nou cusur în acele cărți, ea

iar să le oprască și pe acelea, și așa să-și siléscă cum-va pe Români se predea în limba unghurească, și să se foloséscă de cărți unghurești.

Veți diplomației!..

Le-ar veni Ungurilor asta la socotélă, ar dori ei, ca Rsmâni din școlă maghiară să învețe istoria lor națională (Dóme fe-rește-ne!), ar voi ei ca și geografia așa să se învețe, precum o vor ei, nume, oraș românesc să nu se pomenéscă, căci atunci póte se vor puté, indupleca și incarnații de Români spre maghi-rizare, spre nutrirea *ideii de stat maghiar* și alți gârgăuini ce le plesnesc Ungurilor prin cap, și ce le-a întors lor tótă firea, i-a făcut ca și mai de ună-și să dică că pe lume poporul maghiar e mai cult, și că armata maghiară ar fi în stare să bată tótă lumea (sêracan de noi!), precum a țin'o un deputat, altfel cu multă trecere pe acolo.

Noi totuși nu deplângem fără consolare pe frații noștri de dincolo, căci ne încredem mult în trăinicia némului nostru Ro-mân, și dicem cu „Tribuna“.

„Este în lumea acésta ceva mai puternic de cât guvernul Un-gariei : legile firești! Timp de vécuri îndelungate au trăit și timp de alte vécuri vor mai trăi pe pământul acesta Românii, și urma exis-tenței lor pe acest pământ nu se póte șterge“; căci nu se póte tăgă-dui adevărul că aici în Carpații orientali e légânul nostru, al Ro-mânilor, numai aici noi putem fi aici un destul de bogat izvor de cultură, de aici numai noi pornim, în vreme ce elementele celelalte sînt avizate la alte foculare de cultură!

„Póte guvernul să ne opréscă manualele, prin acésta însă ne îndémni numai, ne inpintenéză, ca să ne silim cu atât mai vîr-tos a ne crea altă poziție, în care să resuflăm mai liber, să ne unim cu acei, cași nu pot nici ei să supórte miseriile ce li se crează din Budapesta“.

Noi, când protestăm contra asupririlor maghiare cu cari tra-téză pe frații noștri de pe acolo, totdeauna le poftim fraților noștri să scape cât mai curênd de acele mizerii, de cari sufer în prezent.

Să dé cerul, să auđim tot de bine și fericire!

București, 7/19 Sept. 1886.

Jon Russu.

SIMȚURILE ESTETICE ÎN ȘCOLĂ 1)

(Urmare)

II

Mijlocele, prin cari se pot forma simțurile estetice în școală, sînt următoarele :

Cetirea. Cartea de cetire fiind dată în mînile copiilor nu numai pentru aceia să-și însușescă cunoștințele ce le cuprinde în sine, ci și pentru ca cetind copii acele bucăți din ea, cari sînt menite a lucra la formarea caracterului lor,—să-și îmbogățescă și sufletul.

Precum sînt bucăți scrise anume pentru a 'i face morali pe copii, tot așa sînt și trebuie să fie bucăți din a căror întreg cuprins copii să vadă, să simță frumosul, fie acela creat de natură ori rodul muncii și iscusinței omului.

Cele mai multe dintre narațiunile coprinse în cartea de cetire sînt legate de timp și de loc.

Și ce putem noi înțelege sub vorba *timp* și *loc* ?!

Timpul este omul cu obiceiurile sale, cu rezultatele cercetării și lucrării sale, iar *locul*, este sfera în care se petrece acest *timp* !

Și că în acest *timp* și pe acest *loc* trebuie să se manifesteze frumosul, asta nici nu mai cade la îndoială, fiind frumosul un lucru de vădut iar nu ceva abstract. (Nu înțelegem aci frumosul moral!)

Este tréba scriitorilor de cărți cum să scrie acele bucăți pentru a forma și simțurile estetice, noi aci nu vom discuta asupra formelor și modului de a scri cărți, ci vom spune ce și cum trebuie să facă învățătorul cu ocasiunea explicării acelor bucăți.

Disertațiune despre estetică nu o să facă, căci chiar de ar face-o, copii nu mult o să câștige din toate vorbele multe și frumoase.

1) Veđi No. I a rev. L. p. T., an. II-lea.

Învățătorul are să arate numai frumosul, și întru cât în bucată de cetire ar sta ascuns—printre șiruri cum se ȳice—învățătorul cu întrebări corespunzătoare să 'l scótă la ivelă, să 'l pună înaintea ochilor sufleteștii ai copiilor, ca aceia să 'l simță,

Vorbele multe numai ar strica tréba, și mai ales când e vorba de a arăta frumosul, care fiind cestiune mai mult de simț pe cât de raționament, prin vorbe multe, prin disertațiuni lungi asupra lui nu pré îl ajutăm în desvoltarea lui.

Mai ales când e vorba de școlă, de școlele primare, unde învățătorul nu 'și póte pune de scop ca să facă estetică — este inutil chiar de a le și spune copiilor că „vedeți, iată acesta este frumosul,“ — este de ajuns, dacá am ajuns atât să vedem că copii îl simt!

A citit copii în școlă d. e. o bucată în care se descrie dimineața cu frumusețile ei. De o cam dată ne mulțămim cu atât dacá ne-o știu nara, mai târziu le dăm să scrie ceva așa precum aș narat, și să ne bucurăm mult, dacá am dat peste o așa clasă bună, din care majoritatea să știe scri din capul ei despre un așa lucru, despre a cărei sémén și fel a cetit ori a auzit, d. e. dacá am cetit despre o sэрă la țară, ei să știe scri despre o sэрă în oraș, la munte ori la câmpie după loc și împrejurări în cari trăesc copii și de cari trebuie să ținem tot-dauna socotélă.

La tot cazul, mult depinde de la învățător, de la silința ce și-o dá în munca sa de a desvolta în copii simțul frumosului.

Cartea de cetire este așa ȳicénd ceva secundar, un ajutor numai pentru a ne folosi de el în lucrarea noastră, care alt-fel nu ne va da nici un rezultat îmbucurător, fie cartea cât de bună, dacá noi nu vom lucra sistematic și cu pricepere de caúsă.

Am mai amintit și în altă parte, într'un alt studiú al nostru, — că mai ales una să nu uite învățătorul : Când e vorba despre cartea de cetire, în ea despre acele părți cari tratéză despre un lucru ce tinde a forma caracterul — apoi să-și și de silința de a ajunge asta, și a făcut mult, dacá în decursul cetirii în școlă a ajuns ca copii să iubescă cetirea, căci așa 'i-a preparat pentru viața, pentru mai târziu când vor părăsi școlă și când încă își vor putea cultiva sufletul ei însi-și, dacá s'aú făcut apți pentru acéstă lucrare în școlă.

Cetire, cetire multă poporului, asta este singura cale care este mai sigură și mai bună pentru a putea progresa!

Și învățătorul cu ocasiunea explicării bucăților de cetire a căror basă sînt simțurile frumosului, numai atât să-și de sîlință să facă, ca copii să simtă acel frumos, prin asta i-am făcut să iubească cetirea, să caute frumosul, i-am preparat ca mai târziu să se desfăteze în cetirea lui, le-am dat în proprietate un așa mijloc, care mult prea mult îi poate ajuta pentru a se ferici.

Sub cetire înțelegem aci și cetirea *poesilor*, mai ales se pune la locul atîtîu cetirea *poesiiilor* atunci, când voim să dezvoltăm și să cultivăm simțurile estetice.

Poesia avînd ea singură totdeauna frumosul, fie conținutul ei moral, ori fie exprimarea unui simțiment particular a poetului, dar forma prin care este exprimată acea morală ori descris acel simțiment, totdeauna este ceva ce aparține foarte de aprópe esteticeii, căci însă-și poesia nu este alt-ceva de cît expresiunea unui adevăr ori simțiment mai înalt printr'o formă mai frumoasă, prin versuri cum am dice.

De sine se înțelege că *poesii* nu vom analiza cu clasele primare, este o cestiune pré gré asta pentru aceste clase, dar de făcut totuși mult vom putea face cu ajutorul *poesiiilor* pentru formarea simțurilor estetice.

Vom face atît, că-i vom învăța a ceti frumos, vom arăta, dacă gândim că înțeleg că fie-care vers din acea *poesie* ce conține în sine și în ce raport stă cu întréga *poesie*, și cum am spune-o noi acea *ideiă* în *prosă*, în vorbire mai comună?!

Poesia ce credem că nu este de séma copiilor din clasele primare, nici să nu se ia în carte, și mai ales să fie puține acelea de enprins alegoric, și pe acestea să le studieze bine învățătorul înainte de a le ceti cu copii în școală.

Și în general, atît aceste *poesii* cît și cele-lalte de alt cuprins se vor explica numai înclasa a IV, în a III prea puțin și și atîta numai cu multă chibzuială, ca nu cumva să trecem peste hotar, și așa să-i facem confuși pe copii, în loc de a 'i îmbogăți în simțiménte.

Este multă desfătare sufletescă în *poesii*, și este multă fru-

musețo și armonie în versuri : să le arătăm și copiilor, să-i facem să le simțā și ei, căci mult s'a îmbogățit sufletul lor prin acestea !...

Amintim aci și despre *cântare*, care fiind și ea o cestiune de simț, ne pōte ajuta mult la formarea simțului estetic.

Mai ales cā aici pe lângā frumusețea versurilor se mai adaugā totdeuna și armonia și dulcēța sonului, ceea ce face o îndoitā impresie asupra sufletului, și nu pōte să știe ce va să dīcā *frumos* acel om, care nu simte *frumusețea cântării*, de aceea a cultiva cântul este a cultiva estetica și cā acēsta trebuie făcutā în școlā, nu mai trebuie spusā, o știm și am primit'o de mult cu toții !

Toți îi știm importanța, toți am stat duși de armonia și frumusețea unei dulci, duiōse melodii și toți numărām între dīlele de fericire acele dīle, în cari ne-am putut desmierda sufletul în ascultarea unei frumoșe doine, ori în vre-o melodie cântatā pe instrumente. Este atāta senin, atāta dulcēța în acēstā artā, în cāt mult este de compātimit acela, care nu o pricepe ori nu o simte !....

Istoria naturală ocupāndu-se cu studiul naturii, cu descrierea lucrurilor, ființelor și fenomenelor din naturā, cari asemenea conțin într'ēnsele mult de vēdat, mult *frumos*, — încā vor putē ajuta mult pe învățātor pentru a deștepta și forma simțurile estetice în copii !

La partea Zoologiei prin descrierea animalelor atāt de variate în formā și în tot exteriorul lor, la vivipare corpul ușor și istețimea lor, la pāsēri mulțimea de culori în îmbrēcăminte, cântul lor desfātător, ordinea, istețimea și gustul la crearea locuințelor lor, — la locuitorii mārilor în culori, forme și însușiri, — și în general la tōte locurile pe unde trāesc, armonia pe care o putem observa în traiul lor, — tōte astea sunt niște lucruri, pe cari învățātorul nu pōte să le trecā cu vederea !

La partea *botanicā* a științelor naturali încā i se dā ocaziune spre a atrage atențiunea copiilor asupra frumuseții ce ne dau florile : colorile pompōse, câmpul și dēlul care are o altā fațā cu mult mai frumoșā, — cānd este presārat cu flori de cāt acel care este lipsit de aceste ornamente.

Tot în legătură cu acestea putem vorbi despre frumusețile primăverii, pe care o comparăm apoi cu celelalte anotimpuri, și arătăm la toate frumusețile ce ni le înfățișează. Facem excursiuni botanice, nu ca să analizăm cumva vre-o floare, să clasăm plantele, ci numai ca să vadă ei unde și cum cresc florile, ce mult înfrumusețază acelea natura, căci cât privește partea curat științifică a botanicii, aceea și așa prea puțin loc poate avea într'o școlă populară, unde din botanică nu se face mai mult, de cât se explică plante cu némurile lor, cari sunt luate în cartea de citire.

Cât despre *Fisică*, știm cu toții că aceia ce mult preocupă fantasia, iar preocupând și dezvoltând această facultate a sufletului, încă facem mult în favorul simțurilor estetice, cari nu se pot cultiva nici înțelegere fără de ajutorul fantasiei.

Mai ales cea parte a fizicii să se cultive în școlă pentru a forma simțurile estetice, — care se ocupă cu fenomenele fizice din natură, căci aceste sînt mai frumoase, mai aproape de noi și mai dese de vădit.

A ne ocupa cu fizica iacă așa, să audă și ei despre fizică, să învețe ceva ce în curînd o să uite, asta încă nu va să dică învățatură!

Geografia asemenea are o puternică influință asupra spiritelor copiilor, firește când aceea s'a predat de către învățător așa, în cât nu li s'a înșirat numai orașe, sate, ape și deluri, ci ne am oprit la toate acele părți cari pot forma caracterul.

Nu le am spus numai că este aici cutare oraș, ci le am spus că și ce lucruri de artă sînt acolo; nu le am vorbit numai de spre cutare rîu, și că ce înalt este cutare munte, ci l'am descris într'un mod așa de frumos, în cât lor să li se pară că 'l ved: cu veștmîntal lui verde, pe vîrf acoperit de păduri seculare, într'insele cu izvoare bogate, — pe cîste cu vile lor și fînețele pline de flori și așa mai departe, la fie-care să se arate partea frumoasă, fantasia copiilor numai așa se va desvolta și cultiva și cu ea și simțurile estetice, prelegerea numai așa va fi plăcută și interesantă înaintea copiilor.

Nu dic însă prin asta, ca învățătorul să se țină tot de asemenea lucruri, ca la tot pasul — ca de cap, așa dicînd — să

prindă ocasiunea de a le vorbi copiilor pentru a-i impresiona. Asta ar fi un lucru tot așa de greșit, ca și când iar am trece peste tot studiul fără a ne opri la partea lui curat pedagogică.

Maî ales excursiunile geografice sînt acele, cari îl pot ajuta pe învățător de a-i face pe copii să iubească natura, să simțã frumosul ce se vede într'ênsa, și cari excursiuni să se facă cu atât mai des, cu cât acelea își au și partea lor științifică, căci făcînd excursiuni nu numai că-i delectăm pe copii, ci le dăm noțiunii și din geografie și îi putem face cunoscuți și cu plantele cari se găsesc prin prejur, ceea ce le dă excursiunilor o îndoită importanță.

Desenul, caligrafia și gimnastica își au și ele partea lor la formarea simțurilor estetice, ba într'un mod cu mult mai simțitor, de cât am crede.

Căci mai ales desenul este lucru de artă, și a face artă fără de a ști și a simți ce este frumosul—este imposibil.

Vom cultiva ~~Udar~~ ~~aceste~~ ~~arte~~ ~~în~~ ~~școlă~~ ~~și~~ ~~pentru~~ ~~folosul~~ ~~ce~~ ~~ni~~ ~~l~~ ~~aduc~~ ~~și~~ ~~și~~ ~~din~~ ~~punctul~~ ~~de~~ ~~vedere~~ ~~a~~ ~~formării~~ ~~simțurilor~~ ~~estetice~~.

Desenul singur este ceva *frumos*, cu ocasiunea orelor de caligrafie îi putem obienui pe copii să iubească curățenia, să fie pacienți; iar gimnastica vom face-o nu numai din punct de vedere igienic, ci și pentru aceea, pentru că gimnastica îi face pe copii iubitori de ordine, gimnastica făcută cu un învățător bun însuflețește pe copii, îi face simțitori de tot ce este bun și frumos.

Și este lucru cunoscut, că școlă nu numai de aceea, este făcută, ea acolo să învețe carte copii, ci își are aceea un scop și mai nobil: *cultivarea inimii!*

Intru tôte dar, și totdeauna să cultivăm și inima nu numai mintea. Numai armonia dintre aceste două face pe om, și numai când a lucrat învățătorul în seusul acesta, numai atunci și-a împlinit datoria!

Cioceni, 14 Sept. 1886.

Ión Russu.

APICULTURA SAU CREȘTEREA ALBINELOR ¹⁾

CAP. I.

Albinele și produsele lor

Albina este una din acele insecte cari și până astă-đi se află în stare sălbatică prin păduri, unde și așeză și-si fac faguri, prin scorburile arborilor, prin crăpăturile munților stâncoși și chiar în găuri prin pământ și de multe ori și prin turlele bisericelor părăsite. Albinele pe cari le țin ómeniî împrejurul caselor lor, sînt domesticite.

Nu se cunoște bine numėrul albinelor cari compuu un stup. În termen de mijloc însă se pot socoti cam până la 35.000 albine în fie-care stup și pot cãntări pãnã la una oca și jumãtate. În ori-ce stup gãsım trei soiuri de albine : Matca sau regina, lucrãtoarele și trãntorii.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§ 1. Matca sau regina

Matca sau regina, este mai însemnată în stup, é e singura mamã care ouã, de ac. ea se numește matcã, é e mai mare, ca și o domnitóre peste poporul de albine, care o apãrã, o nutresc cu hranã alésã. Fiind-cã destinațiunea ei este de a înmulți și a-si governa micul seũ popor de albine, de aceea oupã tot deauna mijlocul stupului.

Regina are cap rotund, piept mai larg decãt celelalte albine, partea dinapoi a reginei este mai lungã și ascuțitã, din care causcã é se pare a avé aripí mai scurte, de-si acestea sînt asemenea de lungi ca ale celorlalte albine. Ea are picioare mai lungi și mai tari, are o colóre mai frumoasă, dedesupt galbinã aurie. Regina are și ac; dar acestea nu întepã de cãt pre altã reginã, cu care se luptã pre viațã ori pre mórte.

Regina face oué mai în tóte timpurile anului, însã cu deosibire primã-vara. Când timpul este destul de cald é face de la 2—3 miî pe đi și în tot anul pãnã la 200,000. aședënd în fie-care celulã câte un ou. Iarna se odinește și nu produce nimic, în țãrile nóstre.

1) Veđi pagina 128, No. 3, anul II al acestei reviste.

Regina p te depune oul fructificat cu s m n  bărbătescă, ori ne fructificat; din cele fructificate ies albine lucrătoare, ori regine; însă din cele nefructificate ies tr ntori.

După ce multiplică poporul, regina guverne  stupul,   asigură lini tea  i  ndemn  albinele celelalte la lucru; de aceea, c nd   m re sau cade în luptă cu vr'un du man, vedem albinele celelalte împrejurul stupului nelucr nd nimic  i nu mai merg să sugă mierea  i c ra după flori, ci m n nc   i ceea ce se află depus în stup. In cazul acesta trebuie să o înlocuim lu nd o celul  regală din alt stup  i puindo în stupul lipsit de regin   i acolo desvoltându-se devine regin .

Celulele, unde matca depune oule pentru m tcile viitoare  i mo tenitoare ale regatului se numesc celule regale  i sînt cu totul deosibite de celelalte. Celulele regale a  mărimea unei ghinde  i sînt totdeauna a edate pe marginea de din jos a fagurilor, adică aprópe de locul pe unde trec albinele pentru a comunica cu stupul. Alte dăţi, dacă se  nt mpl  să m r  regina  i omul nu vine în ajutorul stupului, atunci albinele singure crează o celul  regală, pun  ntr nsa un căţel (larvă t ner ), o îngrijesc domne te  i o nutresc cu pastă regală, ast-fel se nume te m ncarea ei. Acest fapt este aprobat de întréga colonie. C ţelul din celula regală crește  i devine regin .

BCU Cluj / Central University Library Cluj

  2. Albinele lucrătoare.

Albinele lucrătoare  nc  sînt  i ele parte femeec  ca  i regina, numai că vermule ii strimptora i în celule mici  i nutriți cu nutriment mai rău nu se pot desvolta pe deplin, din care cauză nici nu ou , ele sînt mai mici, talia lor este mai mică, col rea celor tinere este cafenie; iar cele b tr ne sînt de un negru lucitor.

Albinele, în stup, lucrez  cu mare deligent   i zel, în c t atrage admira iunea n str . Ele împărțesc lucrul lor întocmai ca  i noi ómenii. Ast-fel că o parte din lucrătoare sînt însărcinate să sugă mierea după flori, să fabrice c ra  i fagurii  i în fine să inmagazineze celelalte produse culese, precum polenul florilor  i propolisul. Câte-va sînt destinate să îngrijescă de regin   i să o nutresc . Unele sînt însărcinate, să curăţi fagurii de pulbere  i să îngrijescă de c ţei, unele p desc stupul la intrare, în fine altele a  însărcinarea de a-l aera.

Pentru acest scop ele se pun la r nd pe marginile urdini ului  i înăuntru, şi bat din  rip  spre a face curen i de aer ca să se reînoiască cel dinăuntru. In timpul verei, c nd căldurile sînt mari, ventila iunea stupului ocup  multe albine, ceea ce

face că ele își pierd timpul și nu produc nici miere și nici cêră din belșug; de aceea este bine ca în luna lui Iulie, când căldura este nesuferită, să se pună stupul pe două bețișore mai mult sau mai puțin gróse, ca ast-fel să se facă pe dedesuptul lui curent și să pătrundă mai mult aer.

În tot timpul lucrului, regina însoțită de garda sa de albine, veghiază și se plimbă pe faguri și când nu este mulțămită de vr'an lucru din stup, é face sgomote prin sbârnâitul său. În stupii cei tineri activitatea și zelul la lucru este foarte mare și stupii sînt mai bine ținuți; din contră, în stupii cei bătrâni zelul este mai mic și de multe ori lucrul lăncezește, căci regina se desgustéază de a mai lucra cu zel.

§ 3. Trântorii.

Trântorii sînt mai mari și de cât regina și sînt de coloré négră lucitoare, ac ei n'au. Ei sînt partea bărbătescă și prin urmare destinațiunea lor este mărginită la fecundația reginei.

Fecundația se face tot-deauna afară din stup pe flori și mai rar la ușa stupului, dar nici decum în stup. După fecundația reginei, trântorii devin leneși și supărători stupului, căci consumă tótă miele cu mare lăcomie, fără ca să lucreze ce-va. Și de aceea albinele cele active îi gonesc afară din stup și-i omóră fără milă. Așa, dacă privim la un stup, cu mare mirare vedem, cum câte două sau trei albine scot afară pe urdiniș câte un trântor și se răped asupra lui, îl întépa cu acele lor până când îl omóră, apoi îl târăsc de lângă stup.

Tot deauna cu al doilea roit ies mulțime de trântori; așa ca să-i stârpim, trebuie să căutam stupii după întâiul roit, căci se cunosc celulele în care sînt trântorii că sînt mai mai mari și să le tăem cu fagur cu tot, cu cuțitul de stupărit; ca ast-fel cu modul acesta să-i mai împuținăm. Iar de nu, vom pădi în timpul jocului lor, cam pe la 2 ore după amédi și să-i omorâm atât de desceptul stupului cât și din sbor.

Mórtea trântorilor se întéplă în luna August, când albinele scapă de gurile lor cele netolositóre și flămânde.

§ 4. Productele albinelor

Productele ce ne dau albinele sînt: mierea, cêră, polenul și propolisul. Mierea este nutrimentul albinelor; ele o culég din sucii florilor numit nectar. Cêră este mierea transformată prin mistuirea în stomacul lor și le servește pentru a zidi cu é celulele, așa de regulâte ale fagurilor. Polenul nu este alt-ceva de

cât praful cel galben ce-l vedem pe staminele florilor, și pe care albinele îl culeg și îl păstrează în stup pentru a nutri căței sau miclele larve cu el, Și în fine propolisul, o specie de rășină or materte lipicioasă, ce albinele culeg dupe sălcii și alți arbori și le servește spre a lipi cu el fagurii. (Va urma)

D. Ștefănescu (Grindu)

EXTRACT

DIN

CONFERINȚELE ÎNVĂȚĂTORILOR DIN MUSCEL 1886

CITIREA

Trecând peste cele-lalte reguli, ce trebuiesc observate, la primirea copilului în școală, la intuițiunea obiectelor ce 'i cad imediat sub simțuri, procurându-î primele impresiuni, cum și la introducerea lui în abecedar, despre cari s'aũ vorbit în altă conferință, ne oprim la predarea primei lecturi.

Pörta prin care copilul intră pentru a deveni școlar este lectura propriu disă. Avem în față-ne bătrânul metod al silabisirii, care a ținut în loc întinderea instrucțiunii, acela care ne consuma atâta timp fără folos și care făcea din abecedar ceva dogmatic. V'aduceți aminte, cum vechile abecedare pe care am învățat și noi, erau încărcate cu propozițiuni, frase, periode și capitole întregi, cari nu conțineau de cât: maxime filosofice, dogme de așa fel, că adesea ori chiar învățatorul nu 'și putea da socotela de înțelesul lor, necum micii copilași cari neavând facultățile intelectuale nici simțurile dezvoltate, mai mult se tēmptiau cu o ast-fel de citire mecanică și neînțeleasă.

Metoda didactică era abstractă, de ore-ce cunoștințele erau trase în afară de puterea simțurilor, erau nevedute, nepipăite, niște închipuiri deșerte și neîntemeiate pe fapte; cugetarea întrégă fiind mărginită în studiarea fraselor, propozițiunilor, cuvintelor, formelor iar nu dezvoltată prin înfățișarea lucrurilor, pricepe-

rea fenomenelor și legilor naturali, învățământ ce producea oameni, adesea plini de *carte* dar sterpi de știință și de idei.

Diferenții pedagogi mari, oameni ce s'au devotat instrucțiunii și educațiunii tinerelor generațiuni, al caror fruntaș, cu dreptul se poate numi Pestalozzi, au căutat și găsit mijlocul prin care copilul de voie și de plăcere să învețe carte. Ei s'au convins că ideea reală ese din realitate. Intipărirea ideilor în mintea noastră se face prin zugrăvirea lucrurilor din afară, în simțul nostru interior, căci înțelegerea limpede și curată a lucrurilor vine din concretizarea ideilor.

Intre toate științele, în învățământul primar, *lectura* propriu zisă, este, cred de ce mai mare importanță. Fără să putem citi bine, nu vom pute deveni oameni de știință, căci știința mai mult prin citire o agonisim (1). — Un mare pedagog a spus că, se poate judeca o școală dupe chipul, cum citesc școlarii.

Se observă, cu toate acestea, în cele mai multe școli, că mecanismul citirii e cu totul imperfect. Mai adesea ori nu e de cât o recitare monotona, fără expresiune și fără nici un sentiment, și acesta provine din diferite cauze; sau că învățătorul nu știe citi bine, sau că, obosit de cele-alte studii, cu osebire învățătorii rurali, în fața unei programe, încărcată cu șase clase și atâtea obiecte, își găsește adesea recreație, tocmai când elevii citesc, sau că, nu se ține socătelă de importanța citirii.

A cugeta citind și a citi cugetând, acesta e punctul către care trebuie să tindă lectura expresivă. Cititorul trebuie prin citire să probeze că a înțeles pe deplin ce a citit; deci, pentru a proba acesta se cere: a) Să se vadă după chipul său de citire, că înțelege aceea ce citește și b), că e mișcat și pătruns de ce a citit.

A citi cu ușurință, a schimba tonul și accentul de câte ori înțelesul cuvintelor cere și mai pre sus de toate, a da citirii asemnarea unei conversațiuni; a urma, cu alte vorbe, calea naturală a vorbirii, în fine, a avea: expresiune, melodie și ritm la citire, atunci citirea va fi *logică, expresivă, estetică*.

Principalele reguli ce trebuiesc observate în predarea citirii sunt următoarele:

Ca la oricare alt obiect de studiu, la lectură, mai cu ose-

2) Da, este adevărat că citirea este mijlocul artificial printru care dobândim mai cu seamă știința, dar mijlocul natural este observația. — Redacția.

bire, tot ce învață copilul, trebuie să fie în raport cu dezvoltarea lui intelectuală, adică să nu i se de nimic spre învățare, care ar trece peste puterile lui intelectuale.

Ca citirea să fie folositoare, trebuie să se exerciteze școlarii la aceste trei lucruri: a înțelege bine, a grava în memorie aceea ce a citit și în urmă a traduce ceva și din propriul său fond.

Ori-ce bucată de lectură, fie é cât de neînsemnată, se poate studia din punct de vedere: mecanic, expresiv, intelectual, moral, gramatical, stilistic și literar. Elevii obișnuiți a analiza lectura din aceste puncte de vedere, nu numai că li se dezvoltă facultățile intelectuale, dar sînt stare să cunoscă și să deosebescă părțile principale din cele secundare ale ori-cărui scrieri li s'ar presenta.

Prin dese exerciții, să atragem atențiunea, făcînd pe școlari să cunoscă accentuarea silabelor în vorbe, a vorbelor în propozițiuni, a propozițiunilor în fraze etc., sau accentuarea ideii asupra cărui voim să atragem atențiunea celor ce ne ascultă.

Le vom face cunoscut: apostrofa, diferitele accente, însemnătatea și întrebuințarea lor, trăsura de unire, etc, etc. Ștînduse apoi că fără o punctuație regulată nu poate fi o citire sau o scriere raționată, le vom face cunoscut diferitele semne de punctuație, întrebuințarea și importanța lor. Pausale în citire au un îndoit scop: a) că permit cititorului să respire și b), că lasă timp atât cititorului cât și auditorului să reflecte puțin asupra propozițiunilor, fraselor sau periódelor citite.

Dacă alte mijloce ne lipsese, pentru a face pe elevi să înțeleagă pausa cât trebuie s'o facă la fie-care semn, 'i putem pune să înnumere: la virgulă, *unu*; la punct-virgulă, *până la două*; la două puncte, *până la trei*; la punct, *până la patru*, mai întâiu cu gura apoi cu mintea.

Acest metod, de și e cam machinal, dar luptă contra unei rele deprinderi. Punctul fiind pausa cé mai mare, care desparte: propozițiuni, fraze și perióde cu înțeles deplin, nu vom uita a le spune că la acest semn, tonul trebuie lăsat cât se poate de jos. Mai putem usa de metodul simultaneu, adică, punînd pe copii să citească odată cu noi fie-care propoziție sau frasă, sau după ce a pronunțat învățătorul propoziția sau frasa, să-l se-

condeze toți copiii de o dată. Acest mijloc înlesnește predarea citirii în clasele numeroase, deprindându-se astfel elevii a citi tare și fără a se pripri.

Cu acest mijloc, de asemenea, punctuația se observă și timpul se economisește. Nu vom uita a le face cunoscut importanța și întrebuințarea celorlalte semne ale punctuației: Semnul întrebării, al exclamării, al suspensiunii, al citării cuvintelor, etc. etc., dându-le diferite exemple.

Învățătorul va face pe elevi să simtă toate piedicile, toate greutatețile, cum și folósele unei frumoase citiri.

Prin mijlocul emisiunii sunetelor să-î deprindem a pronunța bine fie-care literă a cuvântului citit. Să punem o deosebită stăruință pentru a-î face să alunge accentul obișnuit de ei și chipul de a pronunța cuvintele cu un limbagiū necultivat. Pronunța să fie Românească, cum și vorbirea. Cum am șis, citirea trebuie făcută cu voce tare, armonică, variată, dupe pasagiile ce se citesc; în nici un cas însă să nu ajungom la un strigăt ridicol nici să devină un fel de cântat monoton.

Cele mai multe rele provenind din pripire, să nu le permitem nici cum a se pripri la citire. Folósele unei frumoase citiri se pot împărți în trei: prima să facem din școlari niște buni cititori; secundo, că le îmbogățim capitalul cunoștințelor cu o istorie, pe care a înțeles-o citind-o bine, și terțio, că fie-care bucată de lectură să tragă partea morală, care le servește de călăuză ca ómeni în societate; deci, îndată ce am citit cu elevii un pasagiū din lectură, trebuie să ținem conversație cu ei atât asupra istoricului acelei bucăți citite, cât și asupra moralei saū părței educative ce tragem de aci.

Este știut că nimeni nu póte da altora ceea ce el nu are, deci, ca școlarii să ajungă să citească: deslușit, accentuat, armonic, variat etc., etc., trebuie ca învățătorul, mai întâi, să citească cu ton oșebit, cu manieră care atrage. cu un cuvânt să citească perfect-calitate ce o va câștiga, mai cu oșebire prin dese și varii exerciții; model trebuie să fie învățătorul pentru școlarii. Citirea frumoasă se póte numi o artă. Un bun cititor are multe calități frumoase dobândite prin multul exercițiu.

Cu paciență și cu stăruință, într'un chip amical se pot cul-

tiva naturile delicate, cu energie și cu repetițe exerciții se pot învinge naturile rigide; deci, numai printr'o stăruință de fer, printr'o răbdare susținută, învățătorul va putea desrădăcina tonul grosier, limbajul eronat, cuvintele stricate, răul mod de pronunță și vorbire, ce-l au împrumutat copiii de a casă și se pôte ajunge la rezultate mulțumitoare.

Aci conferențiarul trece la partea practică, citind câte-va bucăți din cartea de lectură, asupra cărora aplică regulile enumerate mai sus.

Notă. Acastă conferință s'a ținut în ziua de 8 August a. c., în Câmpu-lung. de D-l N Andreescu, (Poenărei, Muscel).

Cântec Macedo-Român

De la tine pân'la mine
Ni cherdul p'ola cu cline
Cu ciăprechile 1) aceal de a-
(sime 2)

Și cu zouita 3) de mătase
Car' se ni o află
Să ni o petrecă 4)
Pri'un june nesurat
Și pri'un cal neacătat 5)
Și pri un puliū asburător
Triș 6) la casa mea t' 7) ubor.

Frunză verde de pelin
Tu străină eū străin 8)
Ș'amendoili oidisim
Aide 'n codru 9) să trăim
Aide 'n codru Bîcului,
Pri marginea Prutului
Să ne facem burdeiaș 10)
Cu ușorii 11) de cireș

Și cu patu de măcieș
Când va s'vrem tra să dormim
In departe se avzim
Buciumi păcurărești
De pre locuri romanești.

Ionel din Kișinēū
Drag 12) îmi e numele tēū.
De-î trăi se hi' al meū,
De-î muri să-te 'ngrop eū;
Se te 'ngrop la capul meū
Ca să te visez mereū 13)
Se dorm pe mormēntul tēū
Pēnă ce-a vrea Dumneđeū
Ca să mă sfērșesc 14) și eū.

Ah! amar și vai de viață 15),
Nici o dragă diminēță
Se nu vers lacrimi pe față,
Nici o dragă de cu seară
Lumea se nu mi hib amară.

Mare-î lumea, eă nu 'n cap
 Și mă mir 16) ce rău le fac?
 Nicî averea nu le iaă
 Nicî iubirea nu le vreaă
 Ci 17) tot plâng, jelesc mereă,
 La mormânt la soțul meă.
 Pe mormântu-î iarba crește,
 In mormânt el putrezește,
 Inima mi-se topește.

— — —
 Frunță verde baraboî
 Ne-a făcut maica pe doî,
 Unul Mercurî, unul Joi
 S'a umplut lumea cu noi
 Și-am avut o suriôră
 Ce-a umplut lumea de pară 18)

Maica s'a luat prin țară
 Se ne strângă grămăziôră 19)
 Se ne dee 'n Bălți la școlă,
 Mai bine-am muri de bôlă 20)
 Muscălește se 'nvățăm
 Și la ôste să intrăm 21).
 Muscălește voi învăța
 Când eă limba voi uita 22),
 Când a crește grănu 'ntindă 23)
 Și a ajunge schielu 'n grindă.
 Când a crește grănu 'n casă
 S'a ajunge pănē la masă,

— — —
 Frunză verde lăcrimiôră 24),
 Am avut o suriôră,
 Iubitôre, cântătôre,
 Născută la foc de sôre.
 Vaî de mine, vaî de ea,
 Din copilăria 25) mea,
 Ochî cu dēnsa n'am mai dat,

Timpul 26) greă ne'a apăsât 27)
 Dar, de a fi ori-ce ar fi,
 Noi suriôre tot vom fi,
 Că'n noi dorul numai tace
 Săngele apă nu se face.
 Două inimî suriôre
 Sunt ca razele arđetôre 28).
 Ce din sôre vesel 29) plec
 Și prin neguri dese 30) trec,
 Și'n vėsduh 42) se rătăcesc 31)
 Și apoi iar se întălnesc 32),
 Glas de soră 33), glas de frate
 Trec hotare 34) depărtate
 Și s'adună, se 'mpreună,
 Ca două raze de lună

— — —
 Frunzuliță erbă neără,
 Taica, maica tot m'întrebă,
 Care muncă 35) mi-e mai
 (dragă ?

Munca cea de Haiducie
 Pistôle de Veneție
 Și cal bun de călărie.
 Giaba beaă, gēba mănînc
 Giaba mijlocul îmi strâng,
 Dacă 36) n'am arme se 'ncing
 Și cal bun se mi-l înching.
 Voinicelul 37) nearmat
 E ca știuca pe uscat;
 Voinicelul fără cal
 E ca pește pe mal
 Și ca mērul lângă drum
 N'are pace nicî de cum:
 Căți trec îl sburutăesc 38)
 Și de crengî 39) îl sărăcesc 40),
 Dar voinicul înarmat

Și pe un Zmeu 41) încălecat,
Drăgălaș e și frumos

Ca luceafăr luminos.

ORBII VED

—Fi-va adevărat că într'o ȃi orbii vor puté vedé só-rele, frumosul albastru al cerului, verdéȃa câmpiiilor, fto-rile, fructele, frumuseȃea divină a naturei și a artei?

Să sperăm. Știinȃa face progrese uriașe.

În luna Decemvrie 1885, doctorul Emil Martin, direc-torul institutului oftalmic (care se ocupă cu vederea) din Marsilia, trimitea Academiei de medicină din Paris un me-moriu asupra putinȃei d'a adapta ochiului omenesc, orb, un aparat prin mijlocul căruia se pôte restitui, în parte, vederea celor lipsiți de é.

Spre a pricepe bine însemnătatea descoperirii docto-rului Martin, sînt trebuincioșe câte-va deslușiri.

Orbirea pôte proveni, în deobște vorbind, din doué lucruri.

Orî sînt stricate organele înseși ale vederii, retina și nervul optic, și atunci nu e cu putinȃa, acum cel puțin, nici o vindecare.

Orî, retina fiind neatinsă, e atinsă *cornea*, adică partea transparentă, prin care trec razele luminoșe, a devenit opacă și forméȃa o cójă impermeabilă pentru lumină.

Atuncî imaginea nu se mai forméȃa pe retină, orga-nul vederii, fie chiar în stare normală.

1) ciaprazuri. 2) de argint 3) încingătură 4) tremite 5) neprins, nefvătăat
6) chiar 7) in 8) xen 9) pădure 10) călivă 11) strochi 12) vrut 13) totna 14) bi-
țesc 15) bană 16) ciudisesc 17) ma. 18) piră. 19) stog. 20) neptearé 21) nezame
22) agărsesc 23) ahure de casă 24) ună lughie de lilice 25) feciorie 26) chero-
27) apitrusi 28) ahtizi 29) harios 30) indesate 42) vim 31) se cherd 32) anda-
museșe 33) boace 34) sinuromati 35) lucru 36) fure că 37) bag ghingla 38) gio-
nele 39) almăchi 40) despoalie 41) cal gione. (Din mica mea colecție).

Christ. Ștefănescu-Reverénu.

Intr'acest cas, ce ar fi de trebuin a să facem ca să re-dob ndim vederea?

Să găsim mijlocul d'a face o deschid tur  în ac   e-sătură d s , pentru ca razele lumin se să trec  prin  e  i să p t  ajunge la retină. Tocmai asta a făcut şi doctorul Martin.

El istorise te un  ir de experien e făcute asupra unor orb , cari, după introducerea aparatului, au putut scóte strigătul de bucurie  i de recuno tin  *Văd!*

To i bolnavii ace tia au putut număra lum n rile aprinse într'o odaie, să deosib sc  culorile, să v d  bine m inile doctorului.

Printre aceste observa ii este una care merită să fie citată. Este scrisă de  nsu i bolnavul, un t n r de 25 ani, venit din Bulle, cantonul de Friburg (Elve ia).

Ec  istorisirea curio s  a senza iilor lui:

„In momentul c nd mi se adapta la ochii aparatul, nu mi-am putut st p ni un strigăt de mirare: „*Ce e asta?*”

„Deosibesc albul de culorile închise  i chiar la lumina sórelui ce m  vine pe feréstra din fa a m , deosibesc flacările lum n rilor aprinse de doctor.

„In sf r it dl Martin  mi trece m na pe d'inainte a ochilor  i văd man eta c m  ei lui.

„P n  la ce punct îmi va ajunge vederea? Nu  tiu. Dar sînt f rte fericit de ac st   nt ie încercare care m -a procurat senza ii vizuale pe cari nu le cuno t m  i care îmi dau speran a d'a put  umbla d'acum înainte fără trebuin  de călăuză”.

Nu tuturor orbilor, — admi t nd că descoperirea va da rezultate eficace, — va fi cu putin  să li-se  napo sc  vederea, dar cel puțin   li-se va reda multora, cari p n  acum p r u os ndi i să r m e în întuneric t t  vi ta.

După o statistică recentă, num rul orbilor în Europa ajunge la însemnata  ifr  de 300,000 aprópe cari reprezintă o cheltuélă de 100,000,000 lei pe an.

Ah! de s'ar put  reda vederea cel puțin la jum tate dintr'ace ti nenoroci i!

„Galati ”

DIN D. CANTEMIR

Sentințe, maxime și proverbi, culese din Istoria Ieroglifică, a lui D. Cantemir.

1. Inima neaședată, ales pentru lăcămia cinstei, în mai mari valuri înnătă, de cât corabia în ocean.
2. Focul poștei nu mai jos este în stepena arsurii de cât metalul înfocat.
3. Neputința aduce mânia și mânia așteptă isbândă (răsbunare).
4. Lumina mare pre cé mică întunecă.
5. Precum este suflarea la cărbunele acoperit, așa este certarea la inima într'ascuns dată răutății.
6. Pisma veche este ca cariul în inima copacului.
7. Nevinovăția unuia otiapoc stă în ochiul altuia.
8. Cuvîntul bun și neplăcut este ca doctoria grețosă, însă folositoare în trupul bolnavului.
9. Cine numai al său bine și fericire cărcă, a tutor răul și bezcisnicia poștește.
10. Unde urechile adevărului sunt astupate, acolo, toate hrismurile (prorociile) se par basme.
11. Obicînuită este minciuna, haina adevărului a lua.
12. Necazul lipsei la unul, scornește zavistia priso-selei, la altul.
13. Zavistia este jiganie cu multe capete, și cu toate înghit pisma și de odată varsă gâlcéva și vrajba.
14. Mai lesne este sórelui de răsărit, rađele luminei de pre fața pămîntului a-și opri, de cât adevărul în veci cu minciuna a se coperi.

15. Răspunderea môle (blândă) frânge mânia, și trestia înduplecată de vifor nu se frânge.

16. Știința înțelepciunii nu în scaunele trufașe și înalte, ci în capetele plecate și învățate, locuște.

17. Unde a socotelii și a minții rađe nu locuiesc, dururile puterii puterii puțin folosesc.

18. Furtuna, când va să trântescă, ânteiu ridică, și norocul ântei rîde, apoi plânge.

19. O mie de lucruri vrednice (bune), de abia lauda dobândesc; iar numai unul scârnav, în veci nespălată cinstei și numelui, grođavă aduce pată.

20. Din fire muritorilor acesta este dată, ca binele pré lesne, iar rēul anevoe să uite; și laudele cui-va pre hârtie, iar hulele pre table de aramă, să le scrie.

21. Unde este sila tirănescă, nu să cercă puțința fi réscă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

22. Mai de laudă este o inimă întristată a împăca de cât o *republică* a ȕurbura.

23. Cine necredincios este în voróvă, viclén este și în lucru.

24. Unde lumina adevérului lovește, orî-cât de groși ar fi păreții îndrēptnicii, de nu preste, dar óre ce zare tot străbate.

25. Poșta lăcomiei cu puterea împreunată, ca *pojarul* în iarba uscată.

26. Mai fericit este acela, carele în bólă fără léc cade, de cât acela carele în rēutate neuitată desrēnat cade.

27. *Sula de aur zidurile pētrunde*, și lăcomia își vinde némul și moșia.

28. Unde lipsesc creierii din cap, acolo covêrșește códa peste cap.

Culese de I. Eneescu, (Tăriceni).

Impresiunile ce mi-a produs conferința învățătorilor din Vâlce

În luna lui August s'a-ă ținut conferințele învățătorilor rurali din întregul regat al României, prin urmare peste 30 de puncte ale țării a-ă fost mai mult sau mai puțin focarul ciocnirilor de idei și încălzirii de simțimiute al aceluia cari reprezentă tot ce are sătenui mai ales!—Va fi fost ânsă aceste conferințe la înălțimea lor? Am citit în jurnale că în unele conferințe cestiunile s'a-ă tratat mărginindu-se la teoriile pedagogice și s'a luat rezoluțiuni cari se găsesc prin tractatele de pedagogie.

În alte părți a-ă avut un caracter mai solemn și de mai mare interes nu numai pentru învățătorii, ci chiar pentru alți cetățeni, de exemplu conferința din Tutova, etc.

Între 8 și 23 August, Râmnicul-Vâlce, orașul de reședință al județului a avut în sînul sêu peste 80 de învățătorii săteti cari, sub-președința D-lui Ion Cireșu, revisor școlar, a-ă arătat în mod practic procedurile de predare ale obiectelor, insistându-se mult asupra geografiei și în special asupra stării economice a județului. S'a-ă discutat mai multe cestiuni și de mare interes pentru economia sătenui; așa de exemplu, împletirea funiilor și confecționarea de pălării, înființare de mici ateliere pe lângă câte-o școlă, etc.—Cu mare interes s'a discutat rêu traia al sătenui și cât învățătorului stă în sarcină de a contribui în mod practic la ușurarea nepriceperii lui.—D-nul Simulescu, prefectul județului, care era față, când s'a discutat aceste cestiuni de interes general, fiind tare mișcat; cea ce dovedete că are o inimă bună și că pörtă interes sătenui, D-sa a promis că-'și va da tötă ostenela pentru ridicarea școlei și îmbunătățirea sörtei sätenui. Între altele, a spus că va introduce de-o-cam-dată pe lângă câte-o școlă rurală câte un plug cu boi, ca învățătorul să facă agricultură sistematică.—Onóre D-lui prefect Simulescu; pentru că a arătat, că iubește pe sätén venind să asculte în conferință nevoile ce-l încungioră, și mai mare va fi meritul D-lui prefect, dacă va realisa cele ce a promis.—Nenorocire înșă că semența, cé ré a alunecat pe pământul fertil al României! Indiferența pentru binele general, lingușirea, armii ucizătoare a caracterelor mari, s'a cam întronat între cetățenii cei bravi și întreprinđetorii de altă-dată! Lipsa de sinceritate și de mândrie națională ne dă bună-đioa pe

tot momentul, așa că în conferință toți său sfiit și cei cari aũ îndrăsnit a o spune, că administrația este în rândul întâiũ care ar puté ridica șcõla la nivelul dorit, aũ fost priviți ca rësvrãtitori! Apoi care altul este scopul conferințelor? dacã nu, ca din cernerea ideilor sã scõtem adevêrul și fãrã nici o témã sã arãtãm resorturile ce trebuie sã punem în mișcare, pentru a porni locomotiva purtãtoare de culturã pe drumul cel mai scurt și sigur de reușitã tãind odatã pentru totdeuna or-ce piedecã s'ar o-pune la acésta.

Din lipsã de șcõlã, și nesolidã culturã, încolțește în inimile nõstre sêmênța rëului, simburile indiferenței, care n'a putut sã ne scape âncã de acel spirit ciocoesc și de acé îngãmfare orbã cu care secolul de tristã memorie al Fanarioșilor ne a înzestrat.

Din acéstã causã avem administrație cam șubredã, cãci zapcii la noi, durere! încã și acum în multe părți tot zapcii aũ rëmas: Oamenii cari se ocupã mai ales cu acea, de a lucra numai pentru binele lor particular, ori în ale administrației a face atãt ca cei mai mari sã nu-'i gãsescã tocmai cu ocaua mica. De șcõlã, fiind-cã aici nu este nimic de *explõtat*, fõrte puțini se ocupã, pe când acésta ar trebui sã le fie primul obiect de îngrijire, cu atãt mai ales, cu cât tocmai ei ar fi chemați de a îngriji și de a lua, sub ocrotirea lor șcõla, acel sanctuar, pe care, de nu'l vom ține încõtinuũ înaintea ochilor și nu vom ține la ridic: rea lui, nici-o-datã acest popor nu se va mãri și ferici!

Nu-'i vorbã, sunt excepțiuni; onõre acestora!

Am cunoscut un sub-prefect cari din zori pãnã însérã șcõla era ocupațiunea primã, imbunãtãțirea școlilor și a sõrtei învățãtorului, cãci dicea: Când o datã șcõla va fi la nivelul ei, și administrația va merge mai lesne, și nu tocmai administrația ridicã poporul, ci șcõla, și trebuie mai 'nainte culturã ca sã poți și sã ai ce administra.

Dar sub-prefectul nostru era om cu culturã și ros de carte și nu pré crescut pe puf, se vede cã acéstã virtute îl fãcuse sã înțelégã cã masele se mișcã cãtre culturã fiind înboldite; cãci, pe lângã alte mijlõce blãnde și de talia unui om cult, întrebuintã și amenda prevedutã de lege, pentru aducerea copiilor la șcõlã și pãnã acolo se urca zelul D-sale, în cât plãtia din pungã amenda pentru cei lipsiți de mijlõce.—Examenile anuale erau adevãrate sêrbãtori, cãci punea sã batã tobele și sã sune gõrnele anunțãnd pe toți sãtenii cã zorile adevãrate și aurora numai atunci va lumina pentru ei, când șcõla va fi preocupațiunea nõstrã de cãpetenie.—Și D-sa da pildã pentru a arãta exemplul de imitat și celorlalți, cari põte le sta în mãuã sã ridice șcõla, dar sãmburile despre care vorbirãm mai sus, alt-fel

de dicta să facă.—Se știe că noi vorbim de sórta învățătorului și a școlii sátești.

Sórta învățătorului? ré de tot. Cum ré? că s'a îmbunătățit, strigă toți. Ei primesc 60 lei pe lună. Dar óre putem admite că acești 60 lei echivaléază cu 30 lei de altă-dată, după principiul economii politice care stabilește că valórea banalui stă în raport invers cu chieluelile de produćtiune?

Apoi, noi nu putem trăi la oraș cu sute de franci lunar, o singurá persónă și iel, care este tatá de copii, om și cetățén, este țintuit pe catedră-tótá ziua să lucrețe pe 60 lei lunar și cu șase clase pretinďénduí cultură și progres în școlă. Cu tóte că toți știm că obrazul subțire să ține cu chieluelă. Dar noi *bonjurigții* și care lucrăm 3, 4 ore țilnic pe sute de franci, ne vine la socotélă, să lăsăm *bretonue* pe frunte și să strâmbăm din nas țicénd că învățătorii sînt proști; dar ce facem noi pentru cultura lor? Ne am strâns noi óre în jurul lui? datu-i-am mână de ajutor?

Nu, nici de cum; ci vorbim de iel ca d'o unéltă netrebnică. Ar trebui dar ca cei-ce mai aű inimă și simt românește să-și restrângă rândurile, să cugete că vom peri de otrava streinismului, dacá vom remâné tot în moliciunea în care ne aflăm cum suntem astăzi. Avem trebuință de caractere mari și nelintite. Tribunii poporului român trebuie să caute a imita pe Grahi; militarii pe Scevola, iar cetățenii pe quinquinati; numai ast-fel vom scăpa de peirea ce ne amenință.

Iată cam ce fel de impresii mi-aű făcut conferințele învățătorilor sátești din Vâlceé și cam ce fel de reflectiunii aű deșteptat în sufletul meű. Fie numai ca partea bună să se îndeplinéscă!

N. Liveđénu.

Cum învață Gertruda copiii sěi?

Capul d'operă padagogicá al lui Pestalozzi 1).

(compus din 14 epestele adresate amicului sěu Gesner).

Epistola a patra

(Urmare)

Amice,

Cu tóte acestea. din ce în ce reîmputernicindu-mě, pe fie-care ți eram mai nemulțămít de starea carierei mele.

1) Veđi pagina 138—140, No. 3, din anul II, al acesteí reviste.

Cu toate aspirațiunile mele, în adevăr, mi se părea că mă găsiam în categoria pescarului care, pierdându-și cârligul cel mare de pescuit, voi să pescuască chitul cu undița de trestie. Firește că n'a isbutit. I a trebuit cu orice preț să-și găsească un cârlig de pescuit sau să se lipsască de a mai pescui chit. Tot în aceeași situațiune mă găsi și eu, de îndată ce recunoscu că trebuia ca principiile învățământului să se pună de grabă în armonie cu mersul naturei, în toate privințele. Acum nu mai vedeam profesiunea de dascăl izolată de drepturile naturei; din contra vedeam pe deplin înlănțuite, de acea trebuia or să renunț la cogitarea de a dobândi vr'un rezultat în profesia mé, sau să respect rânduéla firii și să o urmez or pe unde i ar plăcé ei să mă conducă. Aleséi partea a doua; mă încređui încă odată, și de astă dată mă încređui orbește, direcțiunii naturei, și, dupe ce petrecui un an, ca dascălașul unei clase I primare fără nici un drept de inițiativă, m'asvêlii de odată într-o întreprindere care îmbrățișa trei proiecte, anume : o casă de orfanî, o școlă normală și un pensionat, dar care întreprindere cerea un capital din care eu în acel timp nu m'așteptam să pot realiza nici chiar a decé parte.

Întreprinderea însă a mers. Ea merge, amice Gesner, é trebue să mérgă. Eu sînt omul unei esperiențe de un interes mare : iată o lucrare care este o inspirație mare și curată a spiritului de sacrificiū pentru binele omenirii, óre ómenii și guvernanti și vor lăsa să lănceđescă, să se prăpădescă și să mórá fără să-i dé ajutor, când iată că bobocii se deschid și florile se desvóltă sub ochii lor?—Ba încă încercările mele, scumpe Gesner, sînt și mai înaintate : ele au ajuns să producă fructe cari au dat în copt.

Amice, omul este bun, are voința să facă binele; nu mai că el vrea în acelaș timp și binele său, și, dacă este rău, cauza este, fii sigur, pentru că i a închis calea unde ar fi voit să fie bun. A i închide acéstă cale! o! acésta este o faptă grósnică!—Cu toate acestea, am

Încredere mare în inima omului, și întemeiat pe această credință, merg pe drumul meu desfundat, ca și cum aș merge pe o cale romană foarte bine pavată!

Amice, aș voi să te fac să pătrunzi în dedalul de reflecțiuni, pe unde a trebuit să trec eu, pentru ca să ajung a duce lumina în spiritul meu asupra procedurilor mecanice ale învățământului și asupra subordonării lor la legile neperitóre ale naturii fizice. În acest scop, copiez aci câteva locuri dintr'un Memoriu asupra experiențelor mele ce am adresat, acum șase luni, mai multor amici ai institutului meu.

· Acastă citație te va lumina, asupra multor puncte și asupra mersului ideilor mele.

„Omul, diceam eu în ace scriere, se face om numai prin educație; dar acest conductor (educația) ce avem, ce ne dăm noi înșine, la rândul său trebuie să se siléscă ca să urmeze mersul simplu al naturii, fie măcar or cât de departe că ne ar conduce el. În adevăr, or cât de însemnată ar fi lucrarea educației, or câtă energie ar pune é să ne desbrace de condiția și chiar de prerogativele ființelor însuflețite, educațiunea nu póte adăuga nici o atomă la esența procedurii prin care némul omenesc se ridică de la intuițiunii confuze la concepțiunii, la cugetări clare. Dar é nici nu trebuie să vrea așa ceva. E își împlinește misia, care este perfecționarea noastră. când se mărginește să ne desvolte numai în această direcțiune; și, or de câte ori cêrcă să ne târască pe altă cale, ne dă îndêrêt și ne aruncă încă într'o condiție care nu este condiția omului, é care este însărcinată de creatorul organizațiunii noastre să ne tragă, să ne scótă din ace condiție. Natura este neschimbátóre și neperitóre; de acea aplicată la educație, é îi forméază temelii eternă și neschimbátóre. De aci vine că pentru orce observator profund, educațiunea, ajunsă la cel mai înalt grad al ei de strălucire, s'asemănă unei clădiri mari care s'a ridicat pe nesimțite, prin adăugări treptate de părți mici, d'asupra unei stânci masive și neperitóre, și care clădire

stă neclintită pe această stâncă tot timpul cât e strâns legată de é, dar se dărîmă deodată, se fărâmiceste și se prefăce în particulele din cari era formată, de 'ndată ce legătura care o unește cu stânca se rupe pe o lungime numai de câteva linii. Or care ar fi mărimea rezultatelor, directe sau indirecte, produse de educațiune, să luăm cu amăruntul și una câte una perfecționările ce é aduce evoluțiunii, dezvoltării naturale, sau mai bine perfecționările ce é clădește pe această temelie: ele sînt mici și imperceptibile.

Procedurile întrebuițate de educațiune pentru dezvoltarea facultăților noastre se mărginesc mai cu sémă a aduna într'un cerc mai strîmt și în serii coordonate lucrurile ce natura ni le oferă risipite, depărtate 'de noi și confuze, amestecate; aceste proceduri se mărginesc a supune mai de aproape aceste lucruri simțurilor noastre, în condițiunii cari s'ajute memoriei noastre și cari să ne obișnuescă chiar simțurile ca să ne arate lucrurile esterne într'un număr mai mare, într'un timp mai îndelungat și într'un mod mai precis. De acea tótă puterea educațiunii se întemeiază pe potrivirea acțiunii și efectelor ei cu efectele esențiale ale naturii înseși; —procedurile educațiunii și ale naturii nu sînt de cât unul și acelaș lucru.

„O omule, însuflă-te de aceste proceduri al dómnei nature! Iată cum urméză é. Pentru ca să formeze copacul cel mai înalt, mai ântâiu face să ésa din sémîntă un germen, un colțișor, fôrte mic; apoi, pe nesimțite îi adaugă particule în fie-care di și în fie-care moment al diiei, dezvoltându-i mai ântâiu elementele trunchiului, apoi părțile ramurilor principale, și în fine al ramurilor secundare, pîna la cé din urmă râmurică, unde s'alipește frunđa plăpândă. Ia bine séma, omule, la acest mers al marii nature! Veđi cât de bine îngrijește și protege é fie-care particică ce crează! Veđi cum alipește fie-care organ nou la viața de acum înainte asigurată a micuțiilor ei prunci!

„Observă, educatorule, cum flórea strălucitoare se desvóltă din bobocii formați în năuntru! Observă cum s'arată și fructul pe dată în mijlocul frumoșei podóbe a acestei prime faze a vieței vegetale și, tîner, mic încă, de și pe deplin format fructul, adaugă mereu câte ceva pe fie-care ți, dar adaugă ceva real, propriei sale ființe, și petrece mai multe luni spre a crește astfel liniștit, atárnat de ramura care-l hrănește, pîna când cade singur din pom, fiind copt cu desevêrșire și complet în tóte părțile sale!

„Observă cum mama natură desvóltă germenul rădécinei și vêră adânc în sînul pămêntului partea cé mai prețioasă a arborelui, și é face acésta tocmai în timpul când dau cele d'ântâi vlăstare; veđi, cum é face să éșă, la rándul seú, trunchiul substanței întime a rădécinei, ramurile principale ale substanței întime a trunchiului, ramurile secundare ale substanței întime a ramurilor principale și cumU dăj tuturor părților, Lichiar celor mai delicate și celor mai depărtate, o vigóre îndestulătoare, fără ca să atribue nici odată uneia singure din ele o putere nefolositoare, pré mare sau disproporționată...

Mecanismul organizării corpului omenesc, în esența sa este supus acelorași legi, cărora este supusă și desvóltarea generală a forțelor în natura fisică. Pentru ca să se contormeze acestor legi orce învățatură, trebuie să întipărescă în substanța înțelegerii omenestii, cu caractere adânci și sigure, partea cé mai esențială a programei sale; apoi, numai treptat, dar fără încetare și fără întrerupere, să s'alipescă puntele secundare de punctul principal, și să se mântină fie-care din părțile acestei programe țiindu-se séma de importanța lor relativă, în unire strînsă cu știința ce é cuprinde.

Cătai decî să descoper legile cărora spiritul omenesc în puterea propriei sale nature, este supus în desvóltarea sa. Știam că aceste legi trebuiau să fie aceléși ca ale naturei fisice, șieram sigur că o să-î găsesc firul care să-mi servescă a urzi canavaua unei metode de învăță-

mânt general și psihologic. Omule, îmi dicem mie însumi căutând să apuc acest fir în visele mele, tu recunoști că maturitatea fructului este rezultatul desăvârșirii perfecte a tuturor părților sale; de asemenea, pentru judecățile oamenilor, nu-i crede maturi de cât atunci când ei îți apar ca rezultatul unei intuițiuni complete, în toate părțile sale, a lucrului care este în cauză; din contra, când o judecată nu-ți va păre matură, coptă, printr'o intuițiune prealabilă, pe deplin completă, consideră-o ca un fruct care a căzut din pom fiind găunoșit de viermă și care n'are, prin urmare, de cât aparița maturității.

1. Deci, mai întâiu, învață să clasești intuițiunile tale, să posești pe deplin ceea ce este simplu, înainte de a trece la ceea ce presentă ore care complicație. Caută să construiești, în fiecare ramură de învățatură, o scară treptată de cunoștințe, unde orice noțiune nouă să fie numai o adăogire ușoară, aprópe nesimțită, la noțiunile de mai înainte, adânc săpate în memoria ta, așa în cât au ajuns să nu se mai ștergă.

2. Ca toate faptele cari aparțin același ordine de idei să se înlănțuască esact în spiritul tău, cum sînt în ade-văr înlănțuite în natură. Subordonază punctele accesorii punctelor esențiale și, mai cu sémă, subordonază impresiile transmise de educațiune impresiilor date de natură și de realitate. Nu da nici odată lucrurilor de cât importanța proporțională ce ele au pentru speța noastră în natură însăși.

3. Dă mai multă putere și limpedime impresiilor tale, în cestiunile importante, reapropiind artificial lucrurile și făcându-le să lucreze asupra spiritului tău prin ajutorul mai multor simțuri. Pentru ca să ajungi aci, începe întâiu prin a recunoște legea mecanismului fizic care face să atârne energia impresiilor tale de depărtarea ce desparte de simțurile tale orice lucru care le isbește. Nu uita nici o dată că din această apropiere sau din această depărtare materială, rezultă tot ce este pozitiv în simțurile tale, în instrucțiunea ta profesională și chiar în virtute.

4. Consideră toate efectele naturale de neapărată trebuință și în această neapărată trebuință, recunoște rezultatul artei desfășurate de natură pentru unirea, sub dominația sa, a elementelor cari o constituiesc și cari par eterogene, și pentru a le face să concureze, fie-care în măsura sa, la împlinirea operei sale. Fă așa ca această artă a învățămîntului, prin care tu influențezi asupra semenilor tăi, să ridice, să înalțe și efectele ce ă are de scop să obțină în starea de legi naturale și necesare, așa de bine în cât, în întregul metodei tale, procedurile cele mai eterogene, în aparență, să concureze la rezultatul general.

5. Dar, mulțămită jocului lor așa de variat, încântărilor lor așa de felurit, efectele legilor naturale, contra caracterului lor de necesitate, produc totdeauna o impresie de libertate și de independență.

De aceea, fă astfel ca efectele educațiunii și instrucțiunii, ridicate la treapta de legi naturale și necesare, să producă de asemenea prin varietatea jocului lor, prin atracțiunile lor felurite acea impresie de libertate și de independență.

Toate legile cărora este supusă desvoltarea naturei omeștii se întorc, în toate aplicările lor, în prejurul unui punct central; ele se întorc în prejurul punctului central al întregii noastre ființe, și acest punct central este sufletul nostru!

Amice Gesner, tot ce sînt, tot ce voesc, tot ce trebuie să fiu, vine de la mine însumi. Cum! Cunoștințele mele să nu vie ele ore tot de la mine?

Cuprinsul pe scurt al epistolei a 4, care s'a sfîrșit aci.

1. Pestalozzi arată, cum, dupe ce fusese ispitit să părăsescă programa sa, cum fu condus s'o reia din nou considerând situația ré de tot a poporului din punctul de vedere al învățătorei.

2. Pestalozzi dovedește urgența unei reforme radicale a învățămîntului și arată necesitatea de a conforma mersul învățămîntului cu mersul naturei.

3. Pestalozzi citează o scriere a sa, în scopul de a face să se înțeleagă mai bine înlănțuirea ideilor lui: procedurile întrebunțate de educațiune au preț numai atunci când sînt conforme procedurilor naturii.

Aci autorul compară dezvoltarea spiritului omenesc cu dezvoltarea arborelui.

4. Aci Pestalozzi vorbește de principiile învățămîntului, dîcînd că cunoștințele trebuie să fie dobândite treptat, în ordine logică și naturală; lucrurile ce studiem trebuie să le avem sub ochii noștri. Aceste principii trebuie să fie transformate în legi; căci caracterul lor de legi necesare și neschimbătoare nu exclude atracțiunea nici varietatea învățămîntului.

E. B.

Metodologia pedagogica

Cum trebuie să facă profesorul clasă cu școlarii?

DISCIPLINA (1)

În genere, putem dice că cu copii trebuie să ne purtăm cum ne purtăm cu omenii. Dacă copilul înțelege că greșelile lui ne fac nerăbdători și necăjicioși, el le va repeta și poate într'adins; dacă copilul a simțit și s'a încredințat că greșelile lui ne costă la suflet, el se va îndrepta sau cel puțin își va da totă silința să se îndrepte. Iată cauza pentru care noi sfătuim pe educatori, fie aceștia părinți sau dascăli, ca, în momentul când certyă pe copil, să fie cuprinși de o întristare blândă; căci, cu acesta de o mie de ori mai bine, vor isbuti, de cât dacă l'ar certa cu ton necăjicios; iată cauza pentru care noi educatorii trebuie să iubim copii, adică pentru ca și ei să ne iubescă și deci să se témă de a ne mâhni; făcendu-le un afront potolit, eșit din inimă și plin de întristare, copii se vor căi din tot sufletul și se vor face mai de trebă.

Cu toate acestea trebuie să mărturisim adevărul că sînt casuri, când aceste mijloce nu pot isbuti, din cauza că mulți din copii veniți la școlă au fost obișnuiți să asculte numai de bătae; de aceea mulți profesori se ved nevoiți să întrebunțeze uneori

---

(1) Veđi pag. 131, din numărul trecut al acestei reviste.

nuelușă, când nici vorbele blânde, nici cele pline de mâhnire, ba nici măsurile severe nu pot isbuti să îndrepteze pe unii din școlarii cei rău năraviți. Pedagogia însă nu încuviințează nici de cum întrebuințaoea bătaii în școlă: é voește ca nici un fel de bătae să nu se întrebuințeze de educatori, ci numai argumente raționali.

Cu toate acestea congresul institutorilor germani, în acest an, a votat introducerea din nou în școle a pedepsei prin bătae, dar într'un mod părintesc. La noi însă nu este permisă pedepsa cu bătaia.

Să ne silim deci a face pe copii să înțelegă că disciplina este neapărat trebuincioasă, pentru că fără é nu este cu putință nici o învățatură; — că este pentru folosul lor să aibă disciplină, căci fără é ei n'ar pute învăța; — că copilul nedisciplinat se face vinovat nu numai către dascălul său pe care-l deranjează, îl turbură, îl face să-și perdă răbdarea, nu numai către părinții săi ale căror intenții bune devin nefolositoare, dar chiar către toți conșcolarii săi pe cari i împiedică de a asculta lecțiile profesorului. Școlarul fără disciplină este un dușman obștesc care face rău tuturor și sie însuși. Dacă într'un teatru sau într'o sală de concert, persoanele care fac șgomot pe când actorii jocă sau artiștii cântă, sînt numai de cât reclamați și dați afară din sală, ce va fi de persoana care turbură nu plăcerii ci studiul, și care împiedică pe alții nu de la petrecere, ci de la învățatură? Mi-aduc aminte că am vădut într'o școlă de copii atenți la lecția dascălului care-i interesa, impunind ei însiși tăcere unui conșcolar al lor turburător.

Dacă dascălul ajunge să câștige ast-fel pe școlarii săi, să și-i asocieze la disciplină prin sentimentul interesului comun, un asemenea profesor va aduce numai de cât la calea cé bună pe turburători, pentru că copilul, ca și omul, nu ține pept lung timp contra desaprobării întregii obști, și că mai totdeauna încăpățînații se țin tari numai pentru că se simt sprijiniți, dacă nu prin tovarășie, cel puțin prin nepăsarea celorlalți școlari. Când ceștilalți școlari sînt de partea profesorului și când atitudinea și fisionomia lor arată acesta, atunci lupta nu este lungă, și rezultatul încoronéază ostenele învățătorului harnic și prudent.

Tonul, glasul și privirea profesorului. Care ton este potrivit învățământului primar? Tonul convorbirii, dar al convorbirii însuflețite, pline de viață însă potolite, care ține calea de mijloc între aprinderea desbaterii pasionate, și între graiul molaric al lenevirii și al nepăsării. Sînt dascăli cari nu vorbesc, ci țipă, strigă pînă se ostenesc și pe sineși și pe copii; asemenea învățători nu instruesc, ci zăpăcesc pe școlari. Din contră, alții vorbesc c'un glas tot-d'auna serios și jos, c'un ton așa de urît, în cât tuturor școlarilor li se urăște cu el.

Învățătorii de toate gradele sînt datorî să-și reguleze glasul, să-l întindă și să-l înmlădieze după trebuință, fără să pierdă din vedere că strigătele, sbieretele fac rău: turbură și tîmpesc mintea; pe cînd monotonia și gîngănela amorteșc și adorm spiritul. Nici n'ai pute crede cât de mult sunetul unui glas plăcut și bine condus, cât de mult ajută și înlesnește pe copil să înțeleagă lecția și cât de mare plăcere dă de învățat.

Dupe natura ideilor și sentimentelor ce are să spună, învățătorul este dator să rărescă sau să grăbescă vorbirea: adică uneori să spună vorbele una câte una, dupe cum și picăturile de lichid cad una câte una, și acêsta pentru ca să se lase spiritului timpul spre a se pătrunde de ele; alte ori să le tîrne repede, întocmai ca într'un curent puternic, pentru ca să tîrască dupe sine pe copii; cîte odată învățătorul trebuie să se oprêscă dintr'odată repede pentru ca prin acêstă tăcere neașteptată să provoe, să deștepte reflexiu ea, dar tot-d'auna el trebuie să accentueze exact vorbele sale.

Profesorii trebuie să se ferêscă de a întrebuița acelaș cuvînt. aceiași locuțiune la începutul, ba și pe la mijlocul fie-cării fraze, căci se găsesc școlari *drăcoși* cari să facă subiect de rîs din acêsta în socotêla dascălului. Ast-fel am cunoscut un dascăl care avea obiceiul să repete mereu: „cum *dic*, cum *dic*“; un altul repeta iarăși mai la fie-care frasă: „*mai cu sêmă, cu sêmă*“. Ei bine școlarii rêtăcioși îi poroclia cu aceste vorbe.

Acum, trebuie ore ca învățătorul primar să se împrietenească în totul cu școlarii sau să observe ore-care deosibire? O asemenea împrietenire strică disciplina și face rău educațiunii. Noi nu trebuie nici să ținem pe copii pré depărtați de noi, nici însă

să desființăm orî-ce deosebire între ei și persoanele mature. Așa' de exemplu, nu trebuie să dicem *Domnule* sau *tinere* unui copil de 10, 12 ani; este bine să 'i dicem *copile, băețele, fetică*, sau să 'l strigăm numai pe numele lui.

Să nu începem nici odată a vorbi, a face lecție, pe cât timp ar fi sgomot în clasă. Dacă vr'un școlar flecar nu mai tace și cu acesta face să se întărzieze începerea clasei, este nefolositor să 'i strigi, să 'i bați cu pumnul în masă sau cu piciorul în dușumé. Mai nemerit este să 'l privești fix, să atragi ast-fel asupra 'i luarea aminte a tuturor conșcolarilor lui; rar se întâmplă să se găsească un *desmetic* care să supărte, fără să nu rușescă, pe timp îndelungat privirea și atenția tuturor îndreptată asupra 'i. Știi care este adevăratul instrument al disciplinei? Ochiul. Iacă acesta este un instrument care nu face sgomot, dar care face trebă, și încă bună de tot. Negreșit că este un meșteșug să știi, cum trebuie să privești pe un asemenea copil, așa în cât să-l faci să înlemnescă. Pentru acesta nu este nevoie să te încruntezi la el; din contră, o privire potolită, sigură, linistită, în care copilul să citească voința hotorită a dascălului, acesta este îndestulătoare pentru a face să tacă pe școlarul turburător. Un dascăl nu trebuie nici odată să se arate fricos, dar nu trebuie nici să se conducă ast-fel în cât copii să aibe frică de el; copii aū o fire curiosă: ei ascultă de aceia cari știū să 'i conducă, dar rîd de persoanele cari voesc să 'i înfricoșeze.

(Sfērșitul în numărul viitor).

E. B.

INȘTIINȚARE

importantă pentru cititorii revistei noastre

Sînt unul din aceia cari se silesc din tôte puterile lor ca să se ție de vorbă, pe cât le stă în putință și le permit împrejurrările.

De lung timp coceam în mintea mé ideia înființării unei reviste pedagogice și literare pentru propagarea, răspândirea cu-

nostințelor folositoare. Nevoile m'au tot silit să amân punerea în lucrare a acestei aspirațiuni, până în anul trecut. În adevăr, de abia în Iunie, 1885, ieși de sub tipar No. 1 al revistei mele, căria am dat numele „*Lumină pentru toți*“, voind să arat prin acest nume că scopul ei este mai cu sémă să ducă lumină, învățături, cunoștințe, în scurt știință în mulțimea ce neînvățată, să contribuie pe cât se va pute a lumina mintea și a cultiva inima tuturor acelor cari nu sînt în stare să'și agonisecă ei înșiși asemenea lucru. Dar, după cum hrana nu pôte ajunge în stomac mai nainte de a trece prin gură și nu devine folositoare corpului, dacă nu este mai înteiu măcinată, mestecată bine de dinți și măsele, tot așa este și cu hrana sufletului, cu lumina ce răspândește revista noastră: ele nu pot ajunge la stomacul națiunii, la poporul neînvățat, de cât după ce vor fi amestecate de gura națiunii, adică de persónele mai luminate cari se găsesc dilnic în mijlocul mulțimii neînvățate. Înțelege orșicine că aceste persóne ar trebui să fie mai cu sémă profesorii și preoții satelor. Din nenorocire, puținii preoți pot folosi stomacului națiunii, căci mulți fac parte și ei din acest stomac, întocmai ca sătenii cari n'au fost de loc la școlă. Deci, cei mai numeroși propagatori al luminei între săteni rămân profesorii de sate, și numai pré rar ici și colo se găsește răspânditor de lumină și câte un preot sau alt-fel de persóne.

Conduc de aceste cuvinte, noi ne gândiam negreșit că cei mai numeroși cititori vor fi membrii corpului didactic în genere și în special cei de clasele primare. În realitate însă lucrul nu s'a petrecut ast-fel; căci, în București, revista noastră are mai mulți abonați din alte clase ale societății, de cât dintre profesori. Afară din București însă cé mai mare parte din cititorii regulați sînt învățătorii primari și p'ici pe colé și învățătoarele, din orașe și sate.

La încheierea socotelelor anului întâi, vedënd că a urmat să plătesc de la mine peste două mii lei tipografului, afară de celelalte cheltueli și osteneți, mă cam desgustasem de a mai continua cu publicarea revistei; dar, dupe mature reflexiuni, m'am hotărât să merg înainte cu é; de aceea am și publicat, cum se vede de orcine, patru numere din anul al II, însă n'am mai

lucrat cu arderea cu care lucrasem anul întâiu. Din această cauză, anul I, în unele privințe, a fost superior anului al II apărut pînă aci, cea ce ar fi putut da drept unui cititor scrupulos să-mi impute că nu mă țin de vorbă, adică nu îndeplinesc întocmai programa din prospectul publicat în No. 1, din anul I, deși de ace programă nu m'am depărtat de loc, dar numai că n'am realizat'o întrégă.

Acum însă vedënd că aũ început să vină cereri de noi abonamente, vedënd că chiar din abonații cari nu-mi plătiseră pe anul I pînă acuma, tocmai acum aũ început să-mi trimită abonamentele pe anul trecut și pe anul curent, acesta m'a încurajat și m'a hotărît să mă pun din nou la lucru serios; de acea promitem că numerile viitoare vor fi și mai bine lucrate, căci în acest scop m'am hotărît ca, de la 1 Octombree, începător peste câte-va zile, să renunț cu totul la catedra de la școla normală a soc. p. î. p. r.

Remâne acum ca faptele să probeze, dacă știu să mă țin sau nu de vorbă. Rog însă și pe amicii poporului să bine-voescă a mă susține plătindu-și abonamentele și recomandându-mi noi abonați. *Dar destul o măciucă la un car de ôle.* Eniũ Báltenu.

Notiță justificativă.—Din lipsă de spațiu nu s'a putut publica în acest număr întregul studiu numit „*Metodologia pedagogică*”; iar darea de semă asupra cãrticelei D-lui I. Boldescu, studiul de „*Pedagogie practică*” (educația simțurilor), deslegarea „*Aritmografului geografic*, etc., etc. nu s'aũ putut de loc publica în acest număr, dar ele vor apăre negreșit în numărul viitor.

Redacția.

NOTIȚE BIBLIOGRAFICE.

Curs practic și gradat de gramatica Română (pentru etim.) de I. Manliu. D-nul autor al acestei cărți este cu mult mai bine cunoscut publicului. și mai ales învțătorilor români, de cât ca să fie la locu-ı a'l recomanda noi cu această ocasiune.

Vom spune numai atât, că d-nul Manliu este unul dintre acei rari profesori, care ani de-arëndul se ocupă numai cu aceea de a da în mâna școlarilor o carte cât se pôte de bună și pedagogic lucrată, înlesnind mult prin aceșta munca învțătorilor

și asigurând un rezultat mai bun în școlă în ceea ce privește învățătura limbei române după gramatică, și ale cărui cărți a fost premiate de academie.

Alttel se recomandă de sine o carte care a ajuns ediția a 28-a!

Cartea se află de vîndare la ori-care librărie. Prețul 2 lei.

Românii din peninsula Balcanică, cercetări de N. Popillian. De și d-nul autor în prefață ne spune că sunt numai niște *modeste cercetări* ceea ce ne presintă în această carte, cine va ceti-o se va convinge că în adevăr aceste cercetări sînt *productul unei petreceri de mai mulți ani în mijlocul fraților noștri din peninsula Balcanică și că tot ce se scrie în acest opuscul este imagina adevărului și a realității*, prin urmare ne presintă un studiu destul de interesant, din care ne putem face tabloul vieții fraților noștri de pe acolo. Ne vorbește cu cunoștință de cauză despre *starea economică, populație, starea socială și despre starea economică domestică* de pe acolo, ne arată *centrurile de populație și organizarea provincială a imperiului Otoman*.

Lipsa de spațiu nu ne permite a ne ocupa în deamănuntul cu această carte; pôte vom reveni; pînă atunci dîcem numai atât că cine se interesază de sorta fraților noștri din peninsula Balcanică, din această carte pôte știe ceva!

Ludimagister. *Organ pentru trebuințele* (pentru ce nu *trebuințele*?! mai apropiați-vă și D-vostră!) *invetiatorilor* (și asta s'ar puté mai scurt!), apare în *Recița* Nr. 9 coprinde un studiu destul de interesant. *Educațiunea* de d-nul I. Simu, redactorul, acestei reviste, *La prepararea invetiatoriloru* (tot *invetiatoriloru!*?) *Respuns* (aei nu e cu u scurt!) la „*Reflessiunile d-lui Ancușa Invetiatoria și cantoratulu, Martiriu, Proiectu de statute, Diverse.*

Școlă și familia, *foie pentru creștere și învățămînt*, apare în Brașov, Director al foii S. Iosif, redactor responsabil I. Dariu No. 11 coprinde: *La începutul anulu școlastic, Câte-va observări la propunerea studiulu istoriei, Cugetări din pracsă educațiunii, Stupăritul, Gimnastica la Români, Diverse, Bibliografie, Revista diarelor.*

Cuprins pe cât de variat, pe atât de instructiv.

Economia Națională, *Revista intereselor economice Române.* Apare

Lunia. Director d-nul P. S. Aurelian, fost ministru. Sumariul numărului 36 este următorul: *Îmbunătățirea semințelor noastre, Raport despre comerțul exterior al României, Calendarul cultivatorului pe luna Septembrie, Cultura plantelor noastre agricole, Aloeul contra floxerei, Cine sunt falșii în România, Esportul spiritului din România, Diverse.* Juvenal.

RECOLTA ANULUI 1886

Dilele trecute s'a ținut un congres economic la Viena, când s'a făcut socotélă câte cereale dă anul 1886 și s'a găsit că

Statele-Unite) dau împreună pe când în ultimii 5 ani producția medie a fost de :
și Canada) în anul acesta :

	hectolitres	idem	idem	hectolitres
	171,100,000,	idem	idem	181,250,000.
Franța dă anul acesta	95,000,000,	„	„	108,750,000
Rusia „ „ „	78,300,000,	„	„	92,800,000
Suedia englesă „	89,900,000,	„	„	95,700,000
Austro-Ungaria „	43,500,000,	„	„	49,300,000
Germania „ „	33,350,000,	„	„	34,800,000
Englita „ „	23,200,000,	„	„	26,100,000
Ispania „ „ „	46,400,000,	„	„	49,300,000
Italia „ „ „	49,300,000,	„	„	55,100,000
Australia „ „	14,500,000,	„	„	15,950,000
Turcia „ „ „	14,500,000,	„	„	15,950,000
Algeria „ „ „	11,000,000,	„	„	11,600,000
România „ „ „	7,975,000,	„	„	8,700,000
Chili și republica				
argentina „ „ „	10,150,000,	„	„	8,700,000
Egiptul „ „ „	5,800,000,	„	„	5,800,000
Olanda „ „ „	1,740,000,	„	„	2,030,000
Belgia „ „ „	6,525,000,	„	„	5,800,000
Danemarca „ „ „	1,667,000,	„	„	1,450,000
Grecia „ „ „	1,740,000,	„	„	1,450,000
Portugalia „ „ „	2,900,000,	„	„	2,900,000

Suedia și Norvegia „	870,000,	„ „	1,015,000
Elveția „ „ „	580,000,	„ „	580,000
Serbia „ „ „	1,596,000,	„ „	1,450,000
Total	712,129,000		776,475,000

În 1885, recolta totală pentru aceste țări a fost de 716,198,500 hectolitre. Deci recolta anului 1886 este mai mică cu 4,006,000 de cât a anului 1885 și cu 64,452,500 hectolitre de cât producțiunea medie a ultimilor cinci ani, așa că pe când populația a crescut, producția a scăzut, de aci vine scumpetea traiului.

Ceres.

Băutorii de sânge din Neapol

Se scrie din Neapol: O inovațiune pe terenul medicinei, adică moda de a bé sânge, a câștigat de cât-va timp simpatiele populațiunii de aci. În fie-care dimineță, între 8 și 10 ore, sutede dómne și domni, cei mai mulți din societatea înaltă, se duc la măcelării ca să bé sângele scurs prospăt din vitele tăiate. Această cură nouă, propagată de tinerii doctori de Bois și Reale, face adevărate minuni, după cum declară pacienții; femeii anemice redobândesc sănătatea în câte-va zile, copiii slabi și bătrânii bolnavi recapătă puteri, și în genere toți cari fac cură de sânge regulat, își simțesc puterile de viață și de muncă sporite. Nu e de mirare că în scurt timp s'aũ înființat stabilimente luxoase în cari în loc de bere saũ vin să bea sânge, de diferite calități. S'aũ creat și stabilimente poporale, cari aũ un succes atât mare în cât în fie-care zi se închid după câte-va ore din cauză de lipsă de material.

Din Gazeta Buzăului.

Tot se mai găsesec ómeni ai lui D-deũ.

D-l V. Georgescu, învățătorul com. Ionești-Mincului, din jud. Vâlcea, ne comunică că comuna fiind sêracă, scóla are parte cu

d-l Anghel Guță Trancă, proprietar local care a dat, o casă pentru școlă, dă lemne în fie-care an pentru încălțit, repară băncile și ajută pe școlari. De ce óre ceilalți proprietari nu imiteză pe d, Anghel Guță Trancă? Câte școle n'ar înflori atunci? Câți copii nu s'ar lumina atunci? Câți cetățeni folositori n'ar dobândi Patria? Laudă dar d-lu-i proprietar în cestiune.

Redacția.

25 de milioane de soldați.—După ultimele statistice, écă numărul ómenilor de carí marele puteri militare în cas de resbel, pot dispune în prima, a doua și a treia linie.

Rusia	10,282,000	ómení
Germania	5,705,000	—
Francia	3,635,000	—
Austria	2,600,000	—
Italia	2,473,000	—
Total.	24,895,000	ómení

Decí numai 5 țeri din Europa pot dispune de aprópe 25 milioane de soldați.

La acéstă revistă se caută

o persónă de încredere care să mérgă pe la persónele abonate din capitală spre a culege abonamentele. I se va da remisă din sumele încasate.

Administrația.